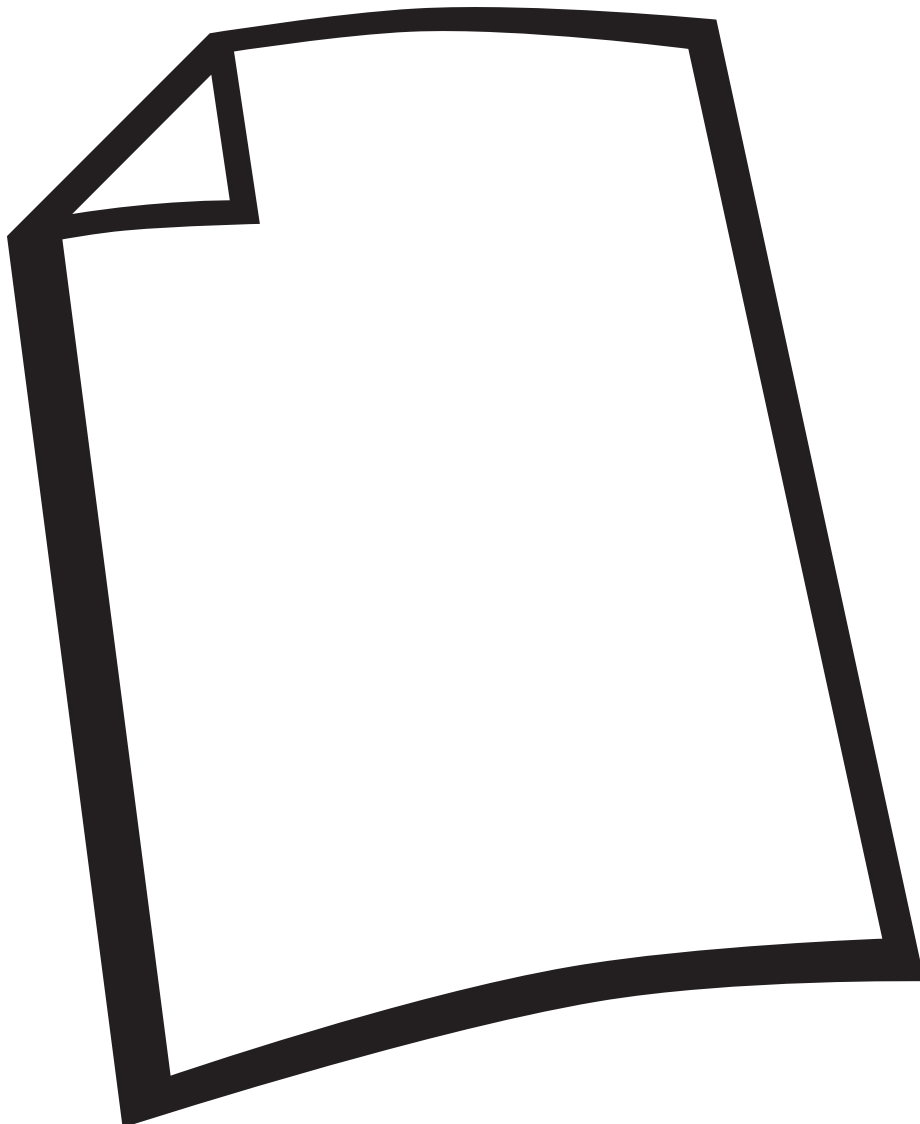

UVIC
GUIA DE
L'ESTUDIANT
2006-2007

FACULTAT D'EDUCACIÓ

**LLICENCIATURA
DE PSICOPEDAGOGIA**

Primera edició: juliol de 2006

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel. 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Artyplan

ÍNDEX

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professorat i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Organització dels Ensenyaments	13
Accés a la Llicenciatura de Psicopedagogia	13
Els estudis de Psicopedagogia en el Sistema de Crèdit Europeu amb suport virtual	14
Els objectius generals dels estudis	14
Els continguts dels estudis	14
La metodologia i el pla de treball	14
Pla de treball	15
El procés d'avaluació	15
Pla d'Estudis	16
Ordenació temporal de l'ensenyament	16
Oferta d'assignatures optatives / lliure elecció	17
Assignatures d'altres titulacions com a lliure elecció	18
Assignatures obligatòries de 1r curs	21
Diagnòstic en Educació	21
Dificultats d'Aprenentatge i Intervenció Psicopedagògica	24
La Construcció del Coneixement Acadèmic	26
Intervenció Psicopedagògica en els Trastorns del Desenvolupament	29
Mètodes d'Investigació en Educació	31
Seminaris	33
Assignatures obligatòries de 2n curs	37
Pràcticum	37
Psicologia de la Instrucció	39
Orientació Professional	42
Aspectes Sociolingüístics i Didàctics de l'Ensenyament de la Llengua	45
Models d'Orientació i Intervenció Psicopedagògica	49
Paradigmes Educatius i Fenòmens Socials Contemporanis	52
Educació Especial	55
Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum	58
Complements de formació	63
Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica	63
Processos Psicològics Bàsics	65
Psicologia de la Personalitat	69
Psicologia Social	72

PRESENTACIÓ

Benvolgut / benvolguda estudiant,

En aquesta “Guia de l'estudiant” hi trobaràs els programes de les assignatures troncal, obligatòries i els complements de formació dels estudis de Psicopedagogia del curs 2005-2006, amb el nom del professorat que les imparteix, la metodologia emprada, el sistema d'avaluació i la bibliografia bàsica. També hi figuren algunes altres informacions d'interès, com ara l'estructura de la Facultat d'Educació, el calendari acadèmic i un resum del pla d'estudis. Per obtenir altres informacions, referides tant al teu centre com als altres i al conjunt de la universitat, també pots consultar la web de la universitat de Vic (www.uvic.es).

Pel que fa a les assignatures optatives, de lliure elecció i als complements de formació, només hi ha el títol, i el programa detallat de cadascuna d'elles figura a la “Guia de les assignatures Optatives, de Lliure elecció i Complementes de formació” del curs 2005-2006, editada a part, ja que es tracta d'assignatures que s'ofereixen als estudiants de tota la Facultat d'Educació.

És important que en començar el curs facis una bona lectura dels programes de cadascuna de les assignatures que cursaràs, per tal de fer-te una idea de la seva durada, dels continguts, dels enfocaments i de les tasques que hauràs de dur a terme. Així mateix, i al llarg del curs, serà bo que la tinguis a mà i que la consultis per tenir una referència del desenvolupament de les matèries.

En nom de les persones que formem l'equip de deganat, del conjunt de professors i professores i dels professionals de serveis, aprofito per donar-te la benvinguda a Facultat d'Educació de la Universitat de Vic i a la Llicenciatura de Psicopedagogia i per desitjar-te un curs ben profitós, tot esperant que el contingut d'aquest llibret sigui realment això, una guia que t'orienti i t'acompanyi al llarg del curs.

Assumpta Fargas i Riera
Degana de la Facultat d'Educació

LA FACULTAT D'EDUCACIÓ

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els ensenyaments següents:

Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Infantil
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Primària
Diplomatura de Mestre. Especialitat de Llengua Estrangera
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Especial
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Física
Diplomatura d'Educació Social

Llicenciatura de Psicopedagogia
Llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha cinc departaments:

Departament de Ciències i Ciències Socials
Departament d'Expressions artístiques, motricitat humana i esport
Departament de Filologia
Departament de Pedagogia
Departament de Psicologia

Al capdavant de cada departament hi ha un professor o professora que exerceix de director o directora.

Òrgans de Govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels membres següents:

Assumpta Fargas i Riera, degana
Pere Pujolàs i Maset, cap d'estudis
Jordi Martí i Feixas, coordinador dels estudis de Mestre
Núria Simó i Gil, coordinadora dels estudis d'Educació Social
José Ramón Lago i Martínez, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
Joan Arumí i Prat, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

La degana de la Facultat, que el presideix
La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
Els directors de Departament

Departaments, professorat i professionals de serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

<i>Director:</i>	Josep Casanovas i Prat	josep.casanovas@vic.cat
	Carme Aymerich i Padilla	
	Xantal Borràs i Boix	xantal.borras@uvic.cat
	Joan Callarisa i Mas	joan.callarisa@uvic.cat
	Pau Casañas i Xuriach	pau.casanyas@uvic.cat
	Miquel Casadevall i Ginestet	miquel.casadevall@uvic.cat
	Lluís Casas i Casals	
	Agustí Comella i Cayuela	agusti.comella@uvic.cat
	Joan Culí i Ribas	
	Sònia Esteve I Frigola	sonia.esteve@uvic.cat
	M. Teresa Feu i Vidal	mteresa.feud@uvic.cat
	Elisenda Jaumira i Areñas	elisenda.jaumira@uvic.cat
	Albert Juncà i Pujol	albert.junca@uvic.cat
	Marta Marimon i Martí	marta.marimon@uvic.cat
	Francesc Marín i Serrano	francesc.marin@uvic.cat
	Jordi Martí i Feixas	jordi.marti@uvic.cat
	Montserrat Martín i Horcajo	m.martin@uvic.cat
	Anna Moreta i Rovira	anna.moreta@uvic.cat
	Anna Puig i Ribera	annam.puig@uvic.cat
	Ramon Rial i Carbonell	ramon.rial@uvic.cat
	Carme Santmartí i Roset	mcarme.sanmarti@uvic.cat
	Sebastià Riera i Cusí	sebastia.riera@uvic.cat
	Agnès Riera i Ferran	agnes.riera@uvic.cat
	Isabel Sellas i Ayats	isabel.sellas@uvic.cat
	Jacint Torrents i Buxó	jacint.torrents@uvic.cat
	Berta Vila i Saborit	berta.vila@uvic.cat
	M. Carme Vilà i Ormazábal	mcarme.vila@uvic.cat

Departament d'Expressions artístiques, motricitat humana i esport

<i>Director:</i>	Miquel Pérez i Mas	miquel.perez@uvic.cat
	Joan Arumí i Prat	joan.arumi@uvic.cat
	Sebastià Bardolet i Mayola	sebastia.bardolet@uvic.cat
	Ernest Baiget i Vidal	ernest.baiget@uvic.cat
	Gemma Boluda i Viñuales	gemma.boluda@uvic.cat
	Mercè Carrera i Peruga	merce.carrera@uvic.cat
	Jordi Coma i Bau	jordi.coma@uvic.cat
	Eduard Comerma i Torras	eduard.comerma@uvic.cat
	Núria Franc i Batlle	nuria.franc@uvic.cat
	David Hernández i Ligeró	d.hernandez@uvic.cat
	Dídac Herrero i Ballart	didac.herrero@uvic.cat
	Mario Keudell i Villacampa	mario.keudell@uvic.cat
	José Luís López del Amo	jl.lopez@uvic.cat
	Eva Marichalar i Freixa	eva.marichalar@uvic.cat

Xavier Peña i López	javier.pena@uvic.cat
Mariano Pasarello i Clerice	mariano.pasarello@uvic.cat
Gil Pla i Campàs	gil.pla@uvic.cat
Mireia Pont i Segura	mireia.pont@uvic.cat
Eduard Ramírez i Banzo	eduard.ramirez@uvic.cat
Montserrat Rierola de Mas	montse.rierola@uvic.cat
Carles Romagosa i Cirera	carles.romagosa@uvic.cat
Dolors Rusinyol i Cirera	dolors.rusinyol@uvic.cat
Oriol Sallent i Bonaventura	oriol.sallent@uvic.cat
Àngel Santamariña i Rubio	angel.santamarina@uvic.cat
Marta Solà i Serrabou	marta.sola@uvic.cat
Laia Solé i Coromina	laia.soler@uvic.cat
Lluís Solé i Sala	lluis.sole@uvic.cat
Gemma Torres i Cladera	gemma.torres@uvic.cat
Arnau Vernis i Llambias	arnau.vernis@uvic.cat

Departament de Filologia

Directora:

Teresa Puntí i Jubany	teresa.punti@uvic.cat
M. Carme Bernal i Creus	mcarme.bernal@uvic.cat
Mariona Casas i Deseuras	mariona.casas@uvic.cat
Carme Codina i Contijoch	
Francesc Codina i Valls	francesc.codina@uvic.cat
Marta Corominas i Salom	marta.corominas@uvic.cat
Assumpta Fargas i Riera	assumpta.fargas@uvic.cat
Josep Fornols i Puigoriol	josep.fornols@uvic.cat
M. Cinta González i Garcia	mariacinta.gonzalez@uvic.cat
Josep Gallart i Bau	josep.gallart@uvic.cat
Núria Medina i Casanovas	nuria.medina@uvic.cat
Carme Rubio i Larramona	carme.rubio@uvic.cat
Jon Telford	jon.telford@uvic.cat
Josep Tió i Casacuberta	josep.tio@uvic.cat
Ricard Torrents i Bertrana	ricard.torrents@uvic.cat
Anna Vallbona i González	anna.vallbona@uvic.cat
M. Àngels Verdaguer i Pajeros	angels.verdaguer@uvic.cat

Departament de Pedagogia

Director:

Antoni Tort i Bardolet	antoni.tort@uvic.cat
Isabel Carrera i Blancafort	isabel.carrera@uvic.cat
Jaume Carbonell i Sebarroja	jcarbonell@praxis.cat
Isabel Carrillo i Flores	isabel.carrillo@uvic.cat
Montse Castells i Clota	montserrat.castells@uvic.cat
Eulàlia Collelldemont i Pujadas	eulalia@uvic.cat
Ester Fatsini i Matheu	esther.fatsini@uvic.cat
Josep Font i Rovira	
Anna Girbau Ferrés	agirbau@uvic.cat
Anna Gómez i Mundó	anna.gomez@uvic.cat
Rosa Guitart i Aced	rosa.guitart@uvic.cat
Olga Pedragosa i Xuclà	olga.pedragosa@uvic.cat
Ramon Plandiura i Vilacís	

Maite Pujol i Mongay	
Pere Pujolàs i Maset	pere.pujolas@uvic.cat
M. Rosa Roca i Tañà	mrosa.roca@uvic.cat
Ester Sarquella i Casellas	ester.sarquella@uvic.cat
Núria Simó i Gil	nuria.simo@uvic.cat
Ramon Sitjà i Domènech	ramon.sitja@uvic.cat
Joan Soler i Mata	joan.soler@uvic.cat
Joan Vera i Saucedo	joan.vera@uvic.cat

Departament de Psicologia

Director:

Àngel Alsina i Pastells	angel.alsina@uvic.cat
Montse Benlloch i Burrull	montse.benlloch@uvic.cat
Teresa Buscart i Corominas	teresa.buscart@uvic.cat
Jaume Carbonés i López	jaume.carbones@uvic.cat
Manel Dionís Comas i Mongay	maneldionis.comas@uvic.cat
Julio César Figueroa	jc.figueroa@uvic.cat
Assumpció Guillén i Font	assumpta.guillen@uvic.cat
José Ramón Lago i Martínez	jramon.lago@uvic.cat
Montse Moix i Puig	
Mila Naranjo i Llanos	mila.naranjo@uvic.cat
Pilar Prat i Viñolas	pilar.prat@uvic.cat
Anna Pujol i Costa	anna.pujol@uvic.cat
Sònia Reig i Orta	
Gemma Riera i Romero	gemma.riera@uvic.cat
Ramon Riera i Euras	ramon.riera@uvic.cat
Robert Ruiz i Bel	robert.ruiz@uvic.cat
Joan Sala i Baiget	joan.sala@uvic.cat
Manel Sánchez i Cano	manel.sanchez@uvic.cat
Àngel Serra i Jubany	angel.serra@uvic.cat
Jordi Verdaguerr i Gorchs	jordi.verdaguerr@uvic.cat

Secretaria:

Rosa M. Guix i Godayol	rosam.guix@uvic.cat
Dolors Muñoz i Vilaseca	dolors.munyo@uvic.cat
Ester Muñoz i Tamargo	esther.munoz@uvic.cat
Dolors Ruiz i Zafra	dolors.ruiz@uvic.cat
Elisabet Vila i Sala	elisabet.vila@uvic.cat

CALENDARI ACADÈMIC

1r curs

Rebuda dels estudiants: 25 de setembre de 2006, a les 18 h de la tarda.

Docència 1r quadrimestre: del 25 de setembre de 2006 al 19 de gener de 2007.

(Assignatures optatives, lliure elecció i complements de formació: del 25 de setembre al 5 de desembre de 2006)

Setmana d'estudi i tutories: del 22 al 26 de gener de 2007.

Exàmens:

1ª convocatòria: del 29 de gener al 9 de febrer de 2007 (Excepte els exàmens de les assignatures optatives, de lliure elecció i complements de formació, que es faran els dies 20 i 21 de desembre de 2006 –les d'horari de matí- i els dies 18 i 20 de desembre de 2006 –les d'horari de tarda-)

2a convocatòria: del 25 de juny al 3 de juliol de 2007

Docència 2n quadrimestre: del 19 de febrer a l'1 de juny de 2007

(Assignatures optatives, lliure elecció i complements de formació: del 5 de març a l'1 de juny de 2007)

Setmana d'estudi i tutories: del 4 al 8 de juny de 2007

Exàmens:

1a convocatòria: de l'11 al 22 de juny de 2007

2a convocatòria: del 3 al 12 de setembre de 2007

2n curs

Docència 1r quadrimestre: del 20 de setembre al 5 de desembre de 2006

(Assignatures optatives, lliure elecció i complements de formació: del 25 de setembre al 5 de desembre de 2006)

Exàmens:

1a convocatòria: de l'11 al 22 de desembre de 2006

2a convocatòria: del 25 de juny al 3 de juliol de 2007

Pràctiques: del 8 de gener al 23 de febrer de 2007

(El dia 8 de gener de 2006 es destinarà a les sessions d'orientació de les Pràctiques. El dia 6 de febrer es farà la sessió de seguiment de les Pràctiques)

Docència 2n quadrimestre: del 5 de març a l'1 de juny de 2007

Setmana d'estudi i tutories: del 4 al 8 de juny de 2007

Exàmens:

1a convocatòria: de l'11 al 22 de juny de 2007

2a convocatòria: del 3 al 12 de setembre de 2007

Dies festius:

12 d'octubre de 2006, dijous, festa estatal (El Pilar)

13 d'octubre de 2006, divendres, pont.

14 d'octubre de 2006, dissabte, pont.

1 de novembre de 2005, dimecres, Tots Sants

6 de desembre de 2006, dimecres, festa estatal (Dia de la Constitució)

7 de desembre de 2006, dijous, pont.

8 de desembre de 2006, divendres, festa estatal (La Puríssima)
9 de desembre de 2006, dissabte, pont.
23 d'abril de 2007, dilluns, sant Jordi.
30 d'abril de 2007, dilluns, pont.
1 de maig de 2007, dimarts, Festa del Treball
28 de maig de 2007, dilluns, Segona Pasqua
5 de juliol de 2007, dijous, Festa Major de Vic
6 de juliol de 2007, divendres, pont
11 de setembre de 2007, dimarts, Diada Nacional

Vacances:

Nadal: del 23 de desembre de 2006 al 7 de gener de 2007, ambdós inclosos
Setmana Santa: del 31 de març al 9 d'abril de 2007, ambdós inclosos

ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS

Accés a la Llicenciatura de Psicopedagogia

Per accedir a aquesta llicenciatura cal complir un dels següents requisits:

- Estar en possessió del títol de Mestre en qualsevol especialitat.
- Estar en possessió del títol de Diplomant en Educació Social.
- Haver cursat i superat el primer cicle de la llicenciatura de Pedagogia.
- Haver cursat i superat el primer cicle de la llicenciatura de Psicologia.

Segons quina sigui la via d'accés, cal cursar els següents complements de formació:

a) Per a persones que disposin del títol de mestre:

- Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica (6 crèdits).
- Processos Psicològics Bàsics (6 crèdits).
- Psicologia de la Personalitat (6 crèdits).
- Psicologia Social (6 crèdits).

b) Per a persones que disposin del títol de Diplomant en Educació Social:

- Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica (6 crèdits).
- Processos Psicològics Bàsics (6 crèdits).
- Psicologia de la Personalitat (6 crèdits).
- Organització del Centre Escolar (4 crèdits).
- Psicologia de l'Educació (4 crèdits).

c) Per a persones que hagin superat el primer cicle de la llicenciatura de Pedagogia:

- Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica (6 crèdits).
- Psicologia Social (6 crèdits).
- Psicologia de la Personalitat (6 crèdits).

d) Per a persones que hagin superat el primer cicle de la llicenciatura de Psicologia:

- Didàctica General (6 crèdits).
- Organització del Centre Escolar (4 crèdits).
- Teoria de les Institucions Contemporànies d'Educació (4 crèdits).
- Psicologia de l'Educació (4 crèdits).

Els complements de formació es poden cursar abans d'accedir a la llicenciatura (com a assignatures de lliure elecció) o bé durant el primer curs de la llicenciatura.

Els Estudis de Psicopedagogia en el Sistema de Crèdit Europeu amb Suport Virtual

Les universitats europees es troben en un procés de discussió per acordar les línies generals de la creació de l'espai europeu d'educació superior a fi de facilitar la mobilitat dels estudiants i professionals en programes d'intercanvi i apostar per la flexibilitat i la qualitat. Aquesta oportunitat ofereix a l'àmbit universitari un marc de reflexió per a la cerca d'una més àmplia qualitat en llurs estudis. Amb aquesta doble intenció la Universitat de Vic ha endegat un procés de reflexió i debat per oferir uns estudis profes-

nalitzadors adaptats a aquesta nova situació i concretament la Facultat d'Educació ha iniciat un treball d'adaptació en els estudis de Psicopedagogia.

Els objectius generals dels estudis

Des del Estudi de Psicopedagogia a hores d'ara s'han adoptat uns objectius generals que seran la referència per a la formulació de les competències professionals que es concreten en els objectius específics de les assignatures. La confluència de tots aquests objectius específics ha de permetre als estudiants de Psicopedagogia de la Universitat de Vic quan hagin finalitzat els estudis, ser de capaços de:

- Aplicar diferents estratègies d'actuació professional en el camp de l'orientació a persones i a l'assessorament a altres professionals i institucions de l'educació, tant formals com no formals.
- Intervenir en situacions de diversitat degudes a factors individuals, culturals o socials, per promoure respostes educatives i socials que afavoreixin la inclusió de les persones en els diferents "espais" de la comunitat (serveis, institucions educatives, de treball i de lleure).
- Planificar i desenvolupar intervencions encaminades a l'orientació personal, acadèmica i professional en institucions educatives –fonamentalment formals (per exemple, centres escolars i equips d'assessorament), però també no formals (per exemple, centres residencials)– tant pròpies de l'àmbit públic com del privat.
- Desenvolupar i aplicar eines i estratègies per a l'avaluació de les necessitats educatives (més específiques o més generals) dels individus, i per a l'articulació d'una resposta educativa (recursos, suports, estratègies, metodologies...) adequada com més millor a aquestes necessitats.
- Comprendre relacions entre la pràctica professional i la recerca i vincular la pràctica amb els grups de recerca o amb projectes d'investigació relacionats amb l'atenció a la diversitat.

Els continguts dels estudis

El desenvolupament de les competències professionals i dels objectius generals s'assolirà a través de les diferents assignatures (troncals, optatives i de lliure elecció) que els estudiants desenvoluparan a cada curs i que es detallen en la programació de cada assignatura.

La metodologia i el pla de treball

Les competències professionals plantegen l'ensenyament universitari com un ensenyament que va més enllà de la consolidació dels continguts bàsics de referència per a la professió. Per tant demana unes formes de treball complementàries a la transmissió de continguts i és per això que parlem de tres tipus de treball a l'aula, que en el seu conjunt constitueixen les hores de contacte de l'alumnat amb el professorat:

Les sessions de classe s'entenen com a hores de classe que imparteix el professorat a tot el grup. Aquestes sessions inclouen les explicacions del professorat, adreçades a tot el grup classe de manera presencial, per presentar continguts, fer les presentacions de treballs i debats amb tot el grup classe, les hores de realització d'exàmens, les conferències, les projeccions, etc. Es tracta de sessions centrades en algun o alguns continguts del programa.

Les sessions de treball dirigit s'entenen com a hores d'activitat de l'alumnat amb la presència del

professorat (treball a l'aula d'ordinadors, recerca documental a la biblioteca, correcció d'exercicis, pràctiques de laboratori, seminaris en petit grup, direcció de treballs, atenció a l'alumnat per a preparar exposicions, acció tutorial de petit grup, etc.). Algunes activitats es podran realitzar presencialment, o bé per mitjà del Campus Virtual de la UVic. Aquestes sessions podran estar dirigides a tot el grup, a un subgrup o a un equip de treball.

Les tutories individuals són aquelles hores en què el professorat atén de forma individual a l'alumnat per conèixer el progrés que va realitzant l'estudiant en el treball personal de l'assignatura.

D'altra banda, les sessions dedicades al treball personal de l'alumnat són les hores destinades a l'estudi, a la realització d'exercicis, a la recerca d'informació, a la lectura, a la redacció i realització de treballs individuals o en grup, a la preparació d'exàmens, etc. Es tracta de les sessions que es considera que l'alumnat ha de dedicar a l'assignatura per a l'assoliment dels objectius planificats.

La suma final d'hores de contacte i de treball personal ha de donar aproximadament una xifra al voltant de les 25 hores per cada crèdit de l'assignatura.

Pla de Treball

Aquesta nova forma de treballar demana la creació d'eines de planificació per a l'alumnat per tal que pugui organitzar i preveure la feina que ha de realitzar a les diferents assignatures. És per això que el Pla de treball esdevé un recurs important que possibilita la planificació del treball que ha de fer l'estudiant en un període de temps limitat. Per exemple es pot preparar un pla de treball, del qual disposa l'estudiant a l'inici de cada període, per a cada tema del programa, per un període de temps determinat (quinzenal, mensual...)

El procés d'avaluació

L'avaluació es diversifica i es fa al llarg del curs. Cal que sigui coherent per a l'avaluació de les competències de cada una de les assignatures. Això requereix de dotar-se de diferents instruments per a l'avaluació. No hi ha un únic examen al final de l'assignatura.

Avaluació del procés: seguiment del treball individualitzat (tutories). Seguiment del procés d'organització que segueix el grup pel treball realitzat en grup (treball interdisciplinari realitzat a algunes sessions de treball dirigit).

Avaluació de resultats: Presentació de treballs en grup de forma oral i escrita, realització d'algun exercici a classe en petit grup, realització del treball personal individual, adquisició i relació de diferents fonts d'informació més enllà dels continguts explicats pel professorat a les sessions de classe, realització d'exàmens...

PLA D'ESTUDIS

El Pla d'Estudis de la carrera de Psicopedagogia ha estat elaborat d'acord amb les directrius generals pròpies d'aquesta titulació establertes en el Reial Decret 916/1992 de 17 de juliol (B.O.E. núm. 206 de 27 d'agost de 1992).

D'acord amb el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Psicopedagogia s'organitzen en un únic cicle de dos cursos. Les assignatures són anuals o quadrimestrals.

En total, el nombre de crèdits de la llicenciatura és de 138, distribuïts de la següent manera:

Matèries troncal	72 crèdits
Matèries Obligatòries	36 crèdits
Matèries Optatives	12 crèdits
Matèries de Lliure Elecció	18 crèdits

Ordenació temporal de l'ensenyament

Amb caràcter general la durada dels estudis de Psicopedagogia de la Universitat de Vic està prevista en dos cursos acadèmics.

L'ordenació temporal de l'ensenyament prevista en dos cursos és la següent:

PRIMER CURS		C.A.	
Anuals			
La Construcció del Coneixement Acadèmic		9	
Seminari		9	
Primer Quadrimestre	C.A.	Segon Quadrimestre	C.A.
Diagnòstic en Educació	6	Dificultats d'Aprenentatge Intervenció Psicopedagògica	6
Mètodes d'Investigació en Educació	6	Intervenció Psicopedagògica en Transtorns del Desenvolupament	6
SEGON CURS		C.A.	
Anuals			
Models d'Orientació i Intervenció Psicopedagògica		9	
Paradigmes Educatius i Fenòmens Socials Contemporanis		9	
Aspectes Sociolingüístics i Didàctics de l'Ensenyament de la Llengua		9	
Pràcticum		15	
Primer Quadrimestre	C.A.	Segon Quadrimestre	C.A.
Disseny, Desenvolup. Innovació del Currículum	6	Psicologia de la Instrucció	6
Orientació Professional	6	Educació Especial	6

Oferta d'assignatures optatives / lliure elecció

Assignatures optatives

(Només per als estudiants de 2n curs i estudiants de 1r que hagin cursat previamente els Complements de Formació)

	CRÈDITS	QUADRIMESTRE	BLOC
Psicopatologia per a Educadors	6	1r	E
Intervenció Socioeducativa Àmbit Familiar	6	1r	E
Intel·ligència Emocional	6	1r	F
Mediació i Resolució de Conflictes	6	1r	F
Intervenció Psicopedagògica i Currículum Escolar	6	2n	G
Ètica i Valors en Educació	6	2n	G
Dinàmica de Grups	6	2n	G
Intervenció Educativa en Problemes d'Inadaptació Social	6	2n	G

(En horari de matí, per estudiants de 1r i de 2n)

	CRÈDITS	QUADRIMESTRE	BLOC
Taller d'Expressió Oral en Llengua Anglesa	6	1r	A
Infància i Desenvolupament	6	1r	B
Dinàmica de grups	6	1r	B
Psicologia de l'adolescència	6	2n	C

(Només pels estudiants de 2n)

	CRÈDITS	QUADRIMESTRE	BLOC
Investigació en Psicopedagogia	6	Anual	H
Intervenció Psicopedagògica en Atenció a la Diversitat	6	Anual	H

Assignatures de lliure elecció

Són aquelles que l'alumne pot triar lliurement per tal de configurar d'una manera flexible el seu currículum. L'alumne ha d'assolir, al llarg dels seus estudis, un total de 18 crèdits de lliure elecció. Per a obtenir-los, podrà optar entre les assignatures optatives o de lliure elecció ofertes per la pròpia carrera o per qualsevol de les que s'imparteixen a la Universitat de Vic.

L'horari de classes de Psicopedagogia permetrà cursar assignatures d'Educació Social i de Mestre com a crèdits de lliure elecció:

- De matí: Bloc A i Bloc B
- De tarda: Bloc E, Bloc F i Bloc G.

D'acord amb els objectius dels Estudis de Psicopedagogia en el Sistema de Crèdit Europeu amb Suport Virtual, s'impulsaran les modalitats d'acreditació de lliure lecció vinculades al desenvolupament professional o de la recerca, tals com:

Per als estudiants de 1r, en el 2n quadrimestre:

- a) Treballs Acadèmicament Dirigits per un professor o una professora, a partir d'un pla de treball.

Per als estudiants de 2n:

- b) Treballs de Recerca en Intervenció Psicopedagògica o Social, dins de l'assignatura d'Investigació en Psicopedagogia lligats a algun projecte de recerca de la Facultat.
- c) Activitats Professionals en l'àmbit educatiu que desenvolupin projectes d'intervenció professional psicopedagògica.

A més a més es poden obtenir crèdits de lliure elecció, per la via de reconeixement, per estudis o activitats realitzades extracadèmicament, sense equivalència amb assignatures del Pla d'Estudis (Vegeu la Guia de la UVic).

El reconeixement es contempla en els casos següents:

- a) Estudi d'idiomes a l'Escola d'Idiomes de la UVic.
- b) Realització de pràctiques en empreses o institucions públiques o privades.
- c) Estades d'estudis a l'estranger en el marc de convenis internacionals subscrits per la Facultat d'Educació de la UVic.
- d) Participació a les activitats contemplades en els convenis que la UVic té signats amb altres institucions.

Assignatures d'altres titulacions com a lliure elecció

Es poden obtenir crèdits de lliure elecció cursant assignatures d'altres titulacions que s'imparteixen a la UVic. Aquí tens la llista de les més adequades perquè les segueixin estudiants matriculats en altres titulacions:

Àmbit de ciències

Administració i legislació ambiental
 Aspectes legals i socials de la biotecnologia
 Educació ambiental
 Energies renovables
 Immunologia
 Matemàtica inicial
 Medi ambient i societat
 Meteorologia i climatologia
 Sistemes de gestió ambiental
 Sistemes d'informació geogràfica

Àmbit tècnic

Automatització industrial
 Ciència i tecnologia del medi ambient
 Creació i gestió de bases de dades
 Iniciació a la programació
 Introducció a la lògica

Àmbit d'humanitats

Alemanys I
 Anàlisi del discurs
 Aprofundiment en llengua catalana

Art i museus a Catalunya	Competitivitat i innovació a l'empresa
Desenvolupament humà, diversitat i sostenibilitat	Comunicació a les ONG
El món des de la II Guerra Mundial	Comunicació a les Pimes
Francès I	Comunicació mediambiental
Història contemporània. De la primera a la segona guerra mundial	Economia de l'empresa
Literatura catalana	Economia política
Literatura espanyola	Evolució històrica del turisme
Literatura i societat	Fonaments de comunicació digital
Literatura i traducció	Fonts d'informació especialitzada en economia i empresa
Organitzacions internacionals polítiques i econòmiques	Fonts i serveis d'informació general
Sintaxi	Gestió de l'empresa
Taller de creació de textos	Història de la publicitat i les relacions públiques
Tallers literaris	Història econòmica mundial
Àmbit de ciències de la salut	Informació electrònica
Actuació en situacions d'emergència extrahospitalària	Informació i comunicació a les organitzacions
Alimentació i cultura	International Business Culture
Antropologia de la salut	Introducció a les ciències de la informació
Dietètica	Llenguatge de la comunicació
Envelliment, societat i salut	Màrqueting de serveis i unitats d'informació
La funció del dibuix i l'activitat lúdica en el nen	Nou periodisme
Nutrició	Opinió pública
Psicologia de les conductes alimentàries	Periodisme cultural
Salut i alimentació	Periodisme esportiu
Salut pública	Periodisme gastronòmic
Sexualitat humana	Política industrial i tecnològica
Trastorns alimentaris infantils i juvenils	Publicitat i promoció de vendes
Àmbit de ciències socials	Sistemes d'informació per a la gestió
Administració de recursos humans	Sociologia del treball i de l'empresa
Biblioteques escolars i infantils	Taller de weblogs
Cerimonial i protocol	Tècniques de comerç exterior
	Tècniques de recuperació de la informació
	Teoria i estructura de la comunicació d'empresa I
	Turisme i medi ambient

Pots consultar els programes d'aquestes assignatures al campus virtual i els d'altres assignatures que no figuren en aquesta selecció a les guies de l'estudiant.

Recorda que, per poder-te matricular a assignatures d'altres ensenyaments, necessites l'autorització del/la cap d'estudis de la teva titulació i del/la de la titulació on s'imparteix l'assignatura escollida.

ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE 1R CURS

Diagnòstic en Educació

PROFESSOR: Jaume CARBONÉS i LÓPEZ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Explicar en què consisteix l'avaluació psicopedagògica en un context educatiu i des d'un enfocament inclusiu i en quins pressupòsits psicològics i pedagògics es fonamenta.
2. Diferenciar l'avaluació psicopedagògica del diagnòstic psicològic i explicar per què es complementen.
3. Conèixer la legislació vigent a Catalunya referida a l'avaluació psicopedagògica.
4. Identificar i valorar les necessitats educatives més específiques que afecten una persona, i les necessitats educatives més generals que afecten un grup més o menys ampli de persones, i determinar les prioritats educatives –específiques o més generals– a partir de diferents criteris.
5. Diferenciar el paper del psicopedagog i el de l'educador (mestre, professor, educador social...) en l'avaluació psicopedagògica i explicar per què es complementen.
6. Conèixer i adaptar diferents eines i instruments per a l'avaluació psicopedagògica, per a l'avaluació de centres i per a l'avaluació de programes.

CONTINGUTS:

1. L'avaluació psicopedagògica (I)
 - 1.1. L'avaluació psicopedagògica segons la legislació vigent a Catalunya.
 - 1.2. Un model general d'intervenció psicopedagògica basat en la investigació-acció.
 - 1.3. Els tres vessants de l'avaluació psicopedagògica:
 - Vessant descriptiu: nivell actual de competències de l'alumne
 - Vessant explicatiu: l'avaluació psicopedagògica i altres avaluacions (pedagògica, psicològica, social, neurològica...)
 - Vessant prospectiu: hipòtesis de treball o “sospites raonades” i prioritats educatives
2. Resolució d'un cas pràctic
3. L'avaluació psicopedagògica (II)
 - 3.1. L'avaluació psicopedagògica des d'una perspectiva comunitària
 - L'avaluació psicopedagògica com a procés compartit de recollida d'informació i de presa de decisions encaminades a fonamentar l'oferta educativa.
 - L'avaluació psicopedagògica i l'escola inclusiva: Una Base Curricular Comuna en una escola per a tothom i la finalitat de l'avaluació psicopedagògica en una escola inclusiva.
 - 3.2. La necessària col·laboració entre el psicopedagog i els mestres i professors en l'avaluació psicopedagògica
4. Eines i instruments per a l'avaluació psicopedagògica
 - 4.1. Eines i instruments per a la recollida d'informació
 - Full de derivació
 - Pauta per a l'observació a l'aula
 - Pauta per a la revisió dels treballs de classe
 - 4.2. L'avaluació de les necessitats educatives específiques d'un alumne en relació al currículum: Carta de prioritats educatives en relació als Objectius Generals del currículum.
 - 4.3. Algunes tècniques per a la identificació de n.e.e. i per a la fonamentació de la resposta educativa.

- L'anàlisi de discrepàncies (Brown, 1989)
- L'anàlisi d'espai vital (Brown, 1989)
- 4.4. L'avaluació del procés de lectoescriptura.
 - Les diferents etapes en l'aprenentatge de la lectoescriptura.
 - Taula per a la valoració del nivell de lectoescriptura.
- 4.5. Taules per a la determinació del nivell de competències curriculars i per a registrar la seva evolució.
- 4.6. Testos psicomètrics i projectius
- 4.7. L'avaluació de les necessitats educatives més inespecífiques o generals: Qüestionari d'autoavaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge
- 5. L'avaluació de centres i l'avaluació de programes
 - 5.1. Algunes eines per a l'avaluació de centres
 - 5.2. L'avaluació responent de Robert Stake, per a l'avaluació de programes educatius

METODOLOGIA:

- Les *sessions de classe* – amb tot el grup d'alumnes – serviran per presentar els continguts dels diferents temes. Concretament, en aquestes sessions – a més de fer una breu presentació dels continguts dels diferents temes – es treballaran els continguts dels temes 1, 4 i 5 i es resoldrà el cas pràctic.
- En les *sessions de treball dirigit* es faran algunes activitats del tema 1 i es treballaran els continguts del tema 3, seguint un pla de treball facilitat pel professor. Aquest pla de treball, que haurà d'anar duent a terme personalment cada estudiant, s'anirà seguint de forma presencial (per a aquells estudiants que puguin assistir amb regularitat a les sessions de treball dirigit) o bé a través del campus virtual i de les tutories individuals (per a aquells estudiants que no puguin assistir amb regularitat a les sessions de treball dirigit). Aquest pla de treball s'haurà de concretar en un treball escrit de reflexió personal que cada estudiant haurà de lliurar al professor a final de curs.
- Per mitjà de les *tutories individuals* el professor farà un seguiment del progrés de cada estudiant en el treball personal de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

L'avaluació del procés seguit per l'estudiant es farà per mitjà de la participació en les sessions de classe presencials, així com del seguiment del treball personal de cada estudiant en les sessions de treball dirigit (virtuals o presencials) i en les sessions de tutoria individuals.

L'avaluació dels resultats assolits per l'estudiant es farà per mitjà d'una prova escrita i de la participació a les classes presencials (50 % de la nota final) i del treball de reflexió personal (50 % de la nota final).

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Bassedas, E., Marrodán, M., Oliván, M., Rossell, M., Seguer, M., Vilella, M. *Intervención educativa y diagnóstico psicopedagógico*. Barcelona: Paidós/Cuadernos de Pedagogía, 1991 (Edició original 1989).
- Carretero, M. R.; Pujolàs, P.; Serra, J. *Un altre assessorament per a l'escola. L'assessorament psicopedagògic des d'una perspectiva comunitària*. Barcelona: La Galera, 2002.
- Giné, C. «L'avaluació de les necessitats educatives especials dels alumnes: la necessària col·laboració dels mestres i dels psicopedagogs», dins *Suports*, vol 1 núm. 1, 1997, pp. 1-9.
- Martín, E. i Solé, I. «Intervención psicopedagógica y actividad docente: claves para una colaboración necesaria». Dins Coll, C., Palacios, J. i Marchesi, A.: *Desarrollo psicológico y educación*. Vol. II. Madrid: Alianza, 1990, pp. 463-476.
- Monereo, C. i Solé, I. «El modelo de asesoramiento educacional-construtivo: dimensiones críticas». Dins Monereo, C. i Solé, I. (Coord.): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional i constructivista*. Madrid: Alianza, 1996, pp. 15-32.

Onrubia, X., Lago, J.R. i Pitarque, I. «Dimensiones para el análisis de la práctica educativa desde una perspectiva psicopedagógica». Dins C. Monereo i I. Solé (coords.): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional*. Madrid: Alianza, 1996, pp. 257-284.

Bibliografia complementària:

Brown, L. *Criterios de funcionalidad*. Barcelona: Ed. Milán/Fundació Catalana Síndrome de Down, 1989.

Brown, L., Nietupski, J. i Hamre Nietupski, S. «Criteris de funcionalitat última». Dins Ortega, J.L. i Matson, J.L. (Comp.): *Recerca actual en integració escolar*. Documents d'Educació Especial, núm. 7. Barcelona: Departament d'Ensenyament, 1987, pp. 21-34.

Coll, C. «Psicopedagogia: confluencia disciplinar y espacio profesional». Dins Monereo, C. i Solé, I. (Coord.): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional i constructivista*. Madrid: Alianza, 1996, pp. 33-52

Stufflebeam, D.L. i Shinkfield, A.J. *Evaluación sistemática. Guía teórica y práctica*. Barcelona: Paidós i Centro de Publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia, 1993.

Wang, M.C. *Atención a la diversidad del alumnado*. Madrid: Narcea, 1995.

Wilson, J.D. *Cómo valorar la calidad de la enseñanza*. Barcelona: Paidós, 1992.

Dificultats d'Aprenentatge i Intervenció Psicopedagògica

PROFESSOR: Olga PEDRAGOSA i XUCLÀ

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Delimitar conceptualment les dificultats d'aprenentatge i la intervenció psicopedagògica.
- Elaborar una estratègia d'intervenció fonamentada a partir d'un marc teòric per a l'avaluació i la intervenció psicopedagògica davant les dificultats d'aprenentatge.
- Adquirir coneixements i estratègies que permetin l'avaluació de les dificultats d'aprenentatge en els diferents contextos de desenvolupament dels infants.
- Identificar, delimitar i analitzar les dificultats d'aprenentatge.
- Adquirir coneixements i estratègies que permetin planificar, aplicar i valorar la resposta educativa adequada a les diferents dificultats d'aprenentatge en els diferents context de desenvolupament dels infants.

CONTINGUTS:

1. La intervenció psicopedagògica i les dificultats d'aprenentatge: Delimitació conceptual.
 - 1.1 Evolució històrica. Teories generals de les dificultats d'aprenentatge. La concepció constructivista.
 - 1.2 L'avaluació de les dificultats d'aprenentatge:
 - 1.3. Intervenció educativa i adaptacions curriculars en alumnes amb dificultats de aprenentatge.
2. Les dificultats d'aprenentatge específiques: Avaluació psicopedagògica i resposta educativa.
 - 2.1. Dificultats d'aprenentatge del llenguatge oral.
 - 2.2. Dificultats d'aprenentatge de lectura
 - 2.3 Dificultats d'aprenentatge de la comprensió lectora
 - 2.4. Dificultats d'aprenentatge de l'escriptura.
 - 2.5 Dificultats d'aprenentatge de les matemàtiques.
 - 2.6 Dificultats d'aprenentatge per problemes de atenció i motivació.

METODOLOGIA:

- *Sessions de Classe Presencial*: Serviran per la introducció dels conceptes fonamentals de cada tema, l'organització dels grups de treball i planificació del treball grupal, les orientacions pel desenvolupament de cada bloc de continguts en el treball grupal, la posada en comú dels treballs grupals, l'elaboració de les conclusions de cada tema i l'exposició final de treball grupal.
- *Sessions de Treball Dirigit*: Les sessions de treball dirigit són espais per a l'elaboració i el seguiment del treball de cada grup de manera presencial o virtual.
- *Tutoria*: Les sessions de tutoria individual es destinen a fer el seguiment del procés de participació de cada estudiant. A llarg del quadrimestre cada estudiant haurà de fer una tutoria individual, per al seguiment de la seva participació en el treball grupal.
- *Pla de Treball*: S'estructura en 2 blocs: Treball en gran grup del primer bloc de continguts i el procés d'elaboració de l'índex de cada grup pel estudi d'una dificultat específica. Treball de cada grup per una de les dificultats específiques en 4 parts: marcs teòrics de referència per l'avaluació i resposta educativa, –processos, eines i instruments d'avaluació– criteris, orientacions, programes i activitats de resposta educativa, –anàlisi d'un cas pràctic i conclusions. A final de cada part es faran exposicions parcials a la classe i al final del bloc una exposició per part de tots els components del grup.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Participació en l'elaboració del treball de grup. Exposició parcial del treball en grup d'una dificultat. Reelaboració d'apartats del treball a partir d'orientacions generals. Aportacions bibliogràfiques complementaries. Participació en l'exposició final del treball de grup.(50%)

Avaluació de resultats:

Realització de una prova individual sobre 3 de les dificultats específiques . (50%)

Per aprovar l'assignatura es imprescindible aprovar l'avaluació de procés i de resultats.

BIBLIOGRAFIA :

Bibliografia bàsica:

Aguinaga, G. *et al. Prueba de Lenguaje Oral Navarra*. Gobierno de Navarra. Departamento de Educación y Cultura. 1989.

Alonso, J; *Motivación y aprendizaje en el aula: como enseñar a pensar*. Madrid: Aula XXI / Santillana. 1991.

Bonals, J. Fuster, M. Gonzalez, M.A. Romero, E. Sardans, A. Soldevila, M.A. *Avaluar l'aprenentatge de 3 a 7 anys*. Barcelona: Graó.

Canals, R. *Proves psicopedagògiques d'aprenentatges instrumentals*. Barcelona: Onda. 1998.

Defior Citoler, S. *Las dificultades de aprendizaje: un enfoque cognitivo. Lectura, escritura, matemáticas*. Archidona (Málaga): Aljibe, 1996.

Departament d'Ensenyament, *Programa de competència social. Educació Secundària*. Generalitat de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Material.

Departament d'Ensenyament. *L'ús del llenguatge oral a l'escola. Propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 2003.

Equip Psicopedagògic de Terrassa *Pruebas pedagógicas graduadas para Preescolar i Ciclo Inicial*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1989.

Marchesi, A., Coll, C., i Palacios, J. (Comp.): *Desarrollo psicológico y educación. III Necesidades educativas especiales*. Madrid: Alianza, 1990.

Nicasio, J. *Manual de dificultades de aprendizaje*. Madrid: Narcea, 1995.

Sanchez (coord.) *Dificultats d'aprenentatge*. UOC, 1998.

Sanchez-Cano, M. i Bonals, J. *La evaluación psicopedagógica*. Barcelona: Graó, 2005.

Bibliografia complementària:

Català, G. *Avaluació de la comprensió lectora. Proves ACL*. Barcelona: Graó, 2000.

DSM-IV *Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales*. Barcelona: Masson, 1995.

Huerta, E. i Matamala, A. *Tratamiento y prevención de las dificultades lectoras*. Madrid: Visor, 1989.

Jiménez, J. i Girondo, L. *Càlcul a l'escola. Reflexions i propostes*. Col. Guix, 13. Barcelona: Graó, 1990.

Jolibert, J. *Formar Infants productors de textos*. Ed: Graó, Barcelona. 1992.

Maruny, Ll. *Escribir y leer*. Edelvives, 1998.

Ribas, L; Gispert, D. *Racones de treball oral a parvulari*. Barcelona: Àlber, 1999.

Sánchez, M.: *Aprenent i ensenyant a parlar*. Lleida: Pagès Editors, 1999.

Smith, C. i Dahl, K. *La enseñanza de la lectoescritura: un enfoque interactivo*. Madrid: Visor, 1989.

Solé, I. *Estrategias de lectura*. Barcelona: Graó, 1992.

Torra B. *Matemàtiques a la carta materials curriculars de matemàtiques etapa primària. Cicle inicial*. Barcelona Institut de Ciències de l'Educació. Universitat Autònoma de Barcelona, 1995.

La Construcció del Coneixement Acadèmic

PROFESSORA: Milagros NARANJO LLANOS

Anual: 9 crèdits.

OBJECTIUS:

- Adquirir una visió global i integradora, inspirada en els principis constructivistes, orientada a analitzar, explicar i comprendre els processos de construcció del coneixement acadèmic.
- Caracteritzar el coneixement acadèmic i el coneixement intuïtiu.
- Identificar alguns processos intrapsicològics que intervenen en la construcció del coneixement i, especialment, en la construcció del coneixement de les ciències i de les matemàtiques.
- Identificar alguns processos interpsicològics que intervenen en la construcció del coneixement i, especialment, en la construcció del coneixement de les ciències i de les matemàtiques.
- Valorar les condicions educatives que afavoreixen l'aprenentatge del coneixement en ciències i matemàtiques
- Adquirir competències per fer servir eines psicopedagògiques per a l'assessorament en l'educació científica i matemàtica des d'una perspectiva constructivista.

CONTINGUTS:

1. La construcció del coneixement acadèmic.

1.1. Ensenyar i aprendre en el context de l'aula:

- Educació escolar i les característiques de les pràctiques educatives escolars.
- L'aula com a context d'ensenyament i aprenentatge.
- Les relacions professor-alumnes-contingut: el triangle interactiu com a lloc en el qual es construeix el coneixement acadèmic.

1.2. Les fonts teòriques de la concepció constructivista: principis bàsics i idees directrius:

- La teoria genètica de Piaget.
- Les teories del processament humà de la informació.
- La teoria de l'assimilació: les condicions per a un aprenentatge significatiu.
- Significat i sentit en la construcció de coneixements: els components afectius, motivacionals i relacionals de l'aprenentatge.
- La teoria sociocultural de Vygotsky: els mecanismes d'influència educativa.

1.3. Síntesi de les idees principals de la concepció constructivista.

2. La construcció del coneixement matemàtic

2.1. El coneixement matemàtic

2.2. Factors i processos psicològics implicats en l'aprenentatge de les matemàtiques:

- Les capacitats implicades en la perícia matemàtica
- L'aprenentatge de les matemàtiques com a construcció socialment mediada

2.3. Els processos de construcció del coneixement matemàtic

2.4. L'avaluació del coneixement matemàtic

2.5. L'assessorament curricular en matemàtiques

3. La construcció del coneixement científic

3.1. La naturalesa del contingut científic

3.2. Factors i processos psicològics implicats en la construcció del coneixement científic:

- Aspectes cognitius de l'aprenentatge
- Aspectes afectius de l'aprenentatge

3.3. Els mecanismes de construcció del coneixement científic

3.4. L'avaluació del coneixement científic

3.5. L'assessorament curricular en ciències

METODOLOGIA:

- *Sessions de Classe Presencial*: Presentació dels conceptes clau de cada tema. Orientacions pels treballs en grup. Posta en comú de treballs en grup. Revisió i anàlisi de les lectures realitzades. Resolució dels dubtes conceptuals de cada tema.
- *Sessions de Treball Dirigit*: Realització de treballs en grup. Comentaris per a la reorientació individual o en petit grup del treball de lectura.
- Tutoria*: Aclariments conceptuals individuals i en petit grup.
- *Pla de Treball*: A principi de curs s'especificaran els treballs en grup que es faran i els treballs de lectura guiada d'articles que caldrà realitzar. Es temporalitzaren les tasques de treball de grups que es faran a les sessions de treball al llarg del quadrimestre.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Treball de lectures guiades.

Treball en grup a realitzar durant tot el curs.

Assistència i participació a la classe.

Avaluació de resultats:

Dos exàmens parcials eliminatoris, un al final de cada quadrimestre.

Es preveuen dos processos d'avaluació al llarg del curs:

- Exàmens: dos exàmens parcials eliminatoris, un al final de cada semestre (60%)
- Treballs grupals: disseny i aplicació d'una pauta d'observació i resolució d'un cas (25%)
- Resolució individual i grupal de pautes de lectura de la bibliografia bàsica (15%)

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Barberà, E. i Gómez-Granell (1996). Las estrategias de enseñanza y evaluación en matemáticas. En C. Monereo e I. Solé, *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*, pàg. 365-381. Madrid: Alianza Editorial.
- Coll, C. (1998). La construcción del conocimiento a l'escola: cap a l'elaboració d'un marc global de referència per a l'educació escolar. En C. Coll i altres, *Psicología de la Instrucción*. Barcelona: EDIUOC. (pàg. 1-65)
- Coll, C.; Solé, I. (2001). Enseñar y aprender en el contexto del aula. Dins C. Coll, J. Palacios i A. Marchesi, *Desarrollo psicológico y educación. 2. Psicología de la educación escolar*, pàg. 527-548. Madrid: Alianza.
- García-Milà, M. (2001). La enseñanza y el aprendizaje de las ciencias físicas y naturales: una perspectiva psicológica. Dins C. Coll, J. Palacios y A. Marchesi, *Desarrollo psicológico y educación 2. Psicología de la educación escolar*, pàg. 527-548. Madrid: Alianza Editorial.
- Onrubia, J.; Rochera, M.J.; Barberà, E. (2001). La enseñanza y el aprendizaje de las matemáticas: una perspectiva psicológica. Dins C. Coll, J. Palacios i A. Marchesi, *Desarrollo psicológico y educación 2. Psicología de la educación escolar*, pàg. 487-508. Madrid: Alianza Editorial.
- Pozo, I; Gómez, M.A. (1996). El asesoramiento curricular en ciencias de la naturaleza. Dins C. Monereo i I. Solé, *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*, pàg. 383-404. Madrid: Alianza.
- Tharp, R.G.; Estrada, P.; Stoll Dalton, S. i Yamauchi, L.A. (2002). *Transformar la enseñanza. Excelencia, equidad, inclusión y armonía en las aulas y las escuelas*. Barcelona: Paidós.

Bibliografia complementària

Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Visor. 1994

Benlloch, M. 1998. *Desarrollo cognitivo y teorías implícitas en el aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Visor.

- Benlloch, M. 1992. *Ciencias en el parvulario*. Barcelona: Piados
- Bishop, A. 1994. *Mathematical Enculturation*. Kluwer Academic Publisher.
- Carrahaer, T; et al. *En la vida diez, en la escuela cero*. 1989/1991. San Pablo. Siglo XXI Editores.
- Driver, R; Guesne, E; Tiberghien, A. *Ideas científicas en la infancia y la adolescencia*. Madrid: MEC / Morata.
- Glaxton, G. 1987. *Vivir y Aprender*. Madrid: Alianza Editorial.
- Jiménez, M. P; Albadalejo, C; Caamaño, A. 1992. *Curso de actualización científica y didáctica*. Didáctica de las ciencias de la naturaleza. Madrid: MEC.
- Lovell, K. 1966. *Desarrollo de los conceptos básicos matemáticos y científicos en los niños*. Madrid: Morata. 1986.
- Piaget, J; Szminska, A. 1967. *Génesis del número en el niño*. Buenos Aires: Guadalupe.
- Pozo, J. I. 1997. *Aprendices y Maestros*. Madrid: Alianza Editorial.
- Rogoff, B. 1993. *Aprendices del pensamiento. El desarrollo cognitivo en el contexto social*. Barcelona. Paidós.
- Scribner, S; Cole, M. Consecuencias cognitivas de la educación formal e informal. 1973/82. *Infancia y Aprendizaje*. 17, p 3-18.

Intervenció Psicopedagògica en els Trastorns de Desenvolupament

PROFESSOR: Manel SÁNCHEZ CANO

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Conèixer i aprofundir en les principals característiques i necessitats educatives de les persones amb trastorns en el desenvolupament
- Disposar del coneixement teòric i pràctic per a l'avaluació psicopedagògica de les persones amb trastorns en el desenvolupament
- Conèixer les principals eines i instruments d'avaluació psicopedagògica.
- Conèixer els serveis de suport psicopedagògic i educatiu, fonts d'informació i recerca més rellevants.

CONTINGUTS:

1. Característiques i necessitats educatives de les persones amb trastorns en el desenvolupament i les seves dimensions en relació a la intervenció psicopedagògica
 - 1.1. El retard mental
 - 1.2. La discapacitat motriu
 - 1.3. La discapacitat auditiva
 - 1.4. La discapacitat visual
 - 1.5. L'autisme
2. L'avaluació psicopedagògica dels alumnes amb trastorns en el desenvolupament. Característiques generals i específiques.
 - 2.1. Principals eines i instruments d'avaluació psicopedagògica.
 - 2.2. Elaboració i adaptació de proves d'avaluació
3. La Resposta Educativa. Característiques i serveis de suport psicopedagògic i educatiu
4. Treball col·laboratiu amb altres professionals

METODOLOGIA:

- *Sessions de Classe Presencial*: Serviran per a l'exposició dels fonaments de cada tema, les orientacions per al desenvolupament dels treballs individuals o grupals de cada bloc, la posada en comú dels treballs grupals, l'elaboració de les conclusions de cada tema i l'exposició final de treball grupal.
- *Sessions de Treball Dirigit*: Les sessions de treball dirigit són espais per a l'elaboració dels treballs pràctics, la tutorització per part dels professor dels treballs pràctics.
- *Tutoria*: Les sessions de tutoria individual es destinen a fer el seguiment del procés de participació de cada estudiant. Al llarg del quadrimestre cada estudiant haurà de fer una tutoria individual.
- *Pla de Treball*: S'estructura en 2 blocs: Treballs individuals de cada bloc de continguts: per a cada tema es donarà una orientació del treball individual que s'ha de fer. Treball en grup de tota l'assignatura: s'establirà un pla de treball per tot el quadrimestre i es farà el seguiment corresponent.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Elaboració dels treballs pràctics individuals. Participació en l'elaboració dels treballs de grup.
Contingut i exposició parcial del treball en grup. (50% nota final)

Avaluació de resultats:

Prova escrita final de curs. (50% nota final)

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Ann Tomlimson, C. *El aula diversificada*. Barcelona: Octaedro, 2001.
- AAMR *Retraso mental. Definición y sistemas de apoyo* Madrid: Alianza, 1997.
- Brown, L. *Criterios de funcionalidad*. Barcelona: Milan. Fundació Catalana Síndrome de Down, 1989.
- Freixa M. *Familia y deficiencia mental* Amarú Ediciones 1993.
- Gallardo, M, i altres *Discapacidad motórica. Aspectos psicoevolutivos y educativos*. Málaga: Aljibe, 1994.
- Giné, C. i altres *Trastorns del desenvolupament i necessitats educatives especials* Barcelona: UOC, 2003.
- Giné, C (coord.) *Los niños con discapacidad en la escuela: recursos para la evaluación y la enseñanza*. Comunicación, Lenguaje y Educación, 1994.
- Gotzens A. i Marro S. *Sordera y percepción auditiva*, 2001.
- Luque, D. i Romero, J. *Trastornos del desarrollo y adaptación curricular* Málaga: Aljibe, 2002.
- Rosa A; Ochaita, E. *Psicología de la cieguera*. Madrid. Alianza Editorial, 1993.
- Sánchez-Cano, M. i Bonals, J (coords). *La evaluación Psicopedagógica*. Barcelona: Graó, 2005.
- Silvestre, N. *Sordera, Comunicación y Aprendizaje*. Barcelona: Masson, 1998.
- Verdugo, M.A *Personas con discapacidad. Perspectivas psicopedagógica y rehabilitadoras*. Madrid. Siglo XXI, 1995.

Bibliografia complementària:

- Del Ricón Igea, B. (coord.) *Presente y futuro del trabajo psicopedagógico*. Barcelona: Ariel, 2001.
- Covington, M. V. *La voluntad de aprender. Guía para la motivación en el aula*. Madrid: Alianza, 2000.
- Kaufman, A.S. *Psicometria Razonada con el WISC-R* Mèxic: Manual Moderno, 1982.
- Reynolds, D. i altres *Las escuelas eficaces: claves para mejorar la enseñanza*. Aula XXI Madrid: Santillana, 1997.
- Rio, M. J. del. (coord) *Lenguaje y comunicación en personas con necesidades especiales*. Barcelona: Martínez Roca, 1997.
- Silvestre, N. *L'alumnat sord a les etapes d'infantil i primària. Criteris i exemples d'intervenció educativa*. Barcelona: UAB, 2002.

Mètodes d'investigació en Educació

PROFESSORA: Anna Nuri i Serra

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

- Conèixer i comprendre els diferents mètodes d'investigació qualitativa en relació als models de recerca en els quals es fonamenten.
- Desenvolupar processos d'anàlisi i interpretació de les dades en el context d'una recerca.
- Promoure una visió oberta i complexa sobre què és la investigació que guiï la presa de decisions dels mètodes a desenvolupar segons l'orientació de la recerca.

CONTINGUTS:

Els nuclis temàtics que es detallen a continuació estan pensats amb la finalitat que els estudiants realitzin i visquin una petita recerca qualitativa a l'entorn d'un dels temes que es tracten a l'assignatura de Seminaris.

Tema 1: Aproximació conceptual a la investigació qualitativa

- 1.1. Caracterització de la recerca educativa
- 1.2. Naturalesa de la perspectiva qualitativa en la investigació
- 1.3. Mètodes de la investigació qualitativa

Tema 2: Procés i disseny de la investigació qualitativa

- 2.1. Decisions a l'entorn de la recollida de dades
- 2.2. La rigurositat en les investigacions qualitatives
- 2.3. Les parts del projecte d'investigació
- 2.3. La realització d'un estudi de cas

Tema 3: La planificació de la recerca

- 3.1. L'entrada al camp: La negociació
- 3.2. La construcció de la informació al camp: mapes socials, temporals i espacials
- 3.3. La selecció dels informants claus

Tema 4: La recollida de dades

- 4.1. Eines per a la recollida d'informació en el camp: l'observació participant i l'entrevista
- 4.2. Eines complementàries per a la recollida d'informació: documents i qüestionaris
- 4.3. Ètica de l'investigador/a en la recollida de dades

Tema 5: L'anàlisi de dades

- 5.1. Característiques de l'anàlisi qualitativa
- 5.2. Fases per a la realització de l'anàlisi de dades qualitativa
- 5.3. Elaboració de matrius: categorització i triangulació

Tema 6: L'informe d'investigació

- 6.1. Característiques dels informes d'investigació des de la metodologia qualitativa
- 6.2. La redacció de l'informe de recerca
- 6.3. Formes de comunicar els resultats

METODOLOGIA:

- *Sessions de Classe Presencial*: Presentació dels conceptes clau de cada tema. Revisió i anàlisi de les lectures realitzades. Resolució dels dubtes conceptuals de cada tema.
- *Sessions de Treball Dirigit*: Aquestes sessions es dedicaran al seguiment per part de la professora de la realització de la recerca de cada grup. Caldrà utilitzar els conceptes necessaris per comprendre el desenvolupament de la investigació i realitzar els procediments adequats per tirar-la endavant.
- *Tutoria*: Caldrà fer 4 tutories de grup per a la devolució de cada fase de la recerca i una tutoria individual

de seguiment de l'assignatura.

- *Pla de Treball*: A principi de curs s'especificaran les dates de lliurament de les fases de la recerca. Fase 1: Disseny de la investigació; Fase 2: Recollida de dades; Fase 3: Anàlisi de dades i Fase 4: Presentació oral i lliurament de l'informe d'investigació. A cada fase s'especificaran les tasques que cal fer i el calendari de presentació.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Seguiment del treball de grup en les sessions de treball dirigit, correcció i devolució de cada una de les fases de la investigació a tot el grup. (35%)

Avaluació de resultats:

- Presentació oral i escrita de la recerca realitzada amb la incorporació de tots els canvis introduïts al llarg del semestre. (35%)

- Lectura i realització d'un informe d'una recerca qualitativa. (10%)

- Autoavaluació individual del procés d'aprenentatge realitzat al llarg de l'assignatura. (10%)

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Arnal, J. i altres. *Investigación educativa. Fundamentos y metodología*. Barcelona: 1992.

Arnaus, R. *Complicitat i interpretació. El relat d'una etnografia educativa*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1996.

Bertely, M. *Conociendo nuestras escuelas. Un acercamiento etnográfico a la cultura escolar*. Barcelona: Paidós. Maestros y Enseñanza, 6, 2000.

Cohen, L.; Manion, L. *Métodos de investigación educativa*. Madrid: Muralla, 2000.

McMillan, J. H.; Schumacher, S. *Investigación educativa*. Madrid: Pearson/Addison Wesley, 2005.

Rincon, D. i altres. *Técnicas de investigación en ciencias sociales*. Madrid: Dykinson, 1995.

Rodríguez, G; Gil, J.; García, E. *Metodología de la investigación cualitativa*. Malaga: Aljibe, 1996.

Salgueiro, A. *Saber docente y práctica cotidiana. Un estudio etnográfico*. Barcelona: Octaedro, 1998.

Sancho, J. M. i altres. *Aprendiendo de las innovaciones en los centros*. Madrid: CIDE, 1993.

Sandín, M.P. *Investigación cualitativa en educación Fundamentos y tradiciones*. Madrid: MacGraw-Hill, 2003.

Walker, R. *Métodos de investigación para el profesorado*. Madrid: Morata, 1988.

Wittrock, M. C. *La investigación en la enseñanza. Enfoques, teorías y métodos*. Vols I, II, III. Barcelona: Paidós, 1988.

Woods, P. *La escuela por dentro*. Barcelona: Paidós, 1989.

Bibliografia complementària:

Caballero, Z. *Aulas de colores y sueños. La cotidianidad en las escuelas multiculturales*. Barcelona: Octaedro-EUB, 2001.

Carbonell, J i altres. *Magribins a les aules. El model de Vic a debat*. Vic: Eumo Editorial, 2002.

Cochran-Smith, M.; Lytle, S. L. *Dentro/Fuera. Enseñantes que investigan*. Madrid: Akal, 2002.

Elliott, J. *Práctica, recerca i teoria en educació*. Vic: Eumo Editorial, 1986.

Fierro, C. *Transformando la práctica docente. Una propuesta basada en la investigación-acción*. Barcelona: Paidós. Maestros y enseñanza, 3, 1999.

Goetz, J. P.; Lecompte, M. D. *Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa*. Madrid: Morata, 1988.

Stake, R. E. *Investigación con estudio de casos*. Madrid: Morata, 1998

Taylor, S. J.; Bogdan, R. *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós, 1998.

Woods, P. *Experiencias críticas en la enseñanza y el aprendizaje*. Barcelona: Paidós, 1997.

Woods, P.; Hammesley, M. *Género, cultura y etnia en la escuela*. Barcelona: Paidós, 1996.

Seminaris

PROFESSOR: Josep MARTÍ i OLIVELLA

Annual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

L'assignatura vol oferir espais de comunicació i de reflexió individual i col·lectiva amb la finalitat de:

- a) Pensar el món actual i les problemàtiques socials i educatives;
- b) Introduir-se en la psicopedagogia i tenir uns coneixements generals bàsics sobre el seu significat, història, funcions...;
- c) Conèixer diferents àmbits i pràctiques psicopedagògiques;
- d) Posar en pràctica alguns coneixements i competències necessaris per l'acció psicopedagògica relacionades amb la recerca, l'assessorament i la deontologia professional.

CONTINGUTS:

Els continguts s'estructuren en tres seminaris:

Seminari 1: Societat i Psicopedagogia

- Característiques de les societats actuals i problemes socials i educatius
- Aproximació conceptual a la psicopedagogia i evolució històrica
- Funcions dels/les professionals de la psicopedagogia.

Seminari 2: Àmbits de la psicopedagogia (I) Intervenció psicopedagògica en entorns formals:

- Funcions dels Equips d'assessorament Psicopedagògic i funcions del psicopedagog dels IES.
- Plans d'intervenció; Intervenció en plans i projectes institucionals, en plans y programes d'ensenyament-aprenentatge, en programes d'atenció als alumnes amb n.e.e i dificultats d'aprenentatge i atenció a demandes d'alumnes. pares i centes.

Seminari 3: Àmbits de la psicopedagogia (II): Intervenció psicopedagògica en entorns d'educació no formals.

- Serveis educatius i intervenció multidisciplinària de psicopedagogs i altres professionals.
- Intervenció psicopedagògica en serveis d'educació no formal: serveis per a l'oci i la cultura, per a la salut i la millora de la qualitat de vida, per a la reinserció social, per a l'actualització professional i els serveis de recursos i programes educatius.

Seminari 4: Perfil i deontologia professional

- La formació teòrica i pràctica: els sabers i les competències fonamentals en la pràctica psicopedagògica
- La deontologia professional

METODOLOGIA:

L'assignatura s'estructura en seminaris que es basen en la participació, el diàleg, la reflexió i l'anàlisi oral i escrita, així com el treball cooperatiu de totes les persones assistents.

- *Sessions de Classe Presencial*: Els continguts es treballen a través d'explicacions que introdueixen els diferents temes; conferències i lectures que permeten conèixer i aprofundir en els continguts.
- *Sessions de Treball Dirigit*: Realització de treballs escrits que possibiliten estructurar la informació, comprendre i avançar en el coneixement; recerca d'informació i debats que obren l'espai per expressar-se, contrastar, analitzar i compartir el coneixement.
- *Tutoria*: Dubtes i consultes individuals i col·lectives respecte els diversos treballs a realitzar durant el curs.
- *Pla de Treball*: Al principi del curs es presentarà el Pla de Treball per al primer i el segon quadrimestre de forma detallada.

Pel que fa a algun del continguts fonamentals del Seminari 1 i 2 els estudiants han de realitzar una petita recerca qualitativa dirigida des de l'assignatura de *Mètodes d'Investigació en Educació*, la justificació teòrica i les conclusions seran una part fonamental de l'avaluació d'aquests dos Seminaris .

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Realització de les activitats individuals i de grup que es plantegin en les diferents sessions

Avaluació de resultats:

Treballs individuals de reflexió escrita sobre cada un dels 4 seminaris. (30% de la qüalificació final)

Treball de grup de recerca, reflexió escrita i presentació oral sobre el seminari 2 i 3. (30% de la qüalificació final)

Observacions:

Prova final escrita amb qüestions relatives als 4 seminaris. (40% de la qüalificació final)

Per tal d'aprovar l'assignatura es imprescindible aprovar la prova final escrita.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Badia, A.; Mauri, T. i Monereo, C. (coord.). *La pràctica psicopedagògica en educació formal*. Barcelona: UOC, 2004.

Bassedas, E. i altres. *L'assessorament psicopedagògic a Catalunya*. Barcelona: Graó, 2001.

Bisquerra, R. (coord.). *Modelos de orientación e intervención psicopedagógica*. Barcelona: Praxis, 1998.

Carretero, M.R.; Pujolàs, P.; Serra, J. *Un altre assessorament per a l'escola*. Barcelona: La Galera, 2002.

Del Rincón, B. (coord.). *Presente y futuro del trabajo psicopedagógico*. Barcelona: Ariel, 2001.

Domingo, J. *Asesoramiento al centro educativo: colaboración y cambio en la institución*. Barcelona: Octaedro, 2001.

Fernández, J. (coord.). *El trabajo docente y psicopedagógico en educación secundaria*. Málaga: Aljibe, 1995.

Filella, G. (coord.). *La intervenció psicopedagògica en el context no formal. Models d'orientació*. Lleida: Pagès, 1999.

Hernández, F. (coord.). *Formación del profesorado*. Barcelona: Praxis, 1998.

Jiménez, R.A. i Porras, R. *Modelos de acción psicopedagógica: entre el deseo y la realidad*. Málaga: Aljibe, 1997.

Marcelo, C. (coord.). *Asesoramiento curricular y organizativo*. Barcelona: Ariel, 1997.

Monereo, C.; Solé, I. (coord.). *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Madrid: Alianza, 1996.

Nieto, J.M.; Botias, F. *Los equipos de orientación educativa y psicopedagógica*. Barcelona: Ariel, 2002.

Rodríguez, M.M. *El asesoramiento en educación*. Málaga: Aljibe, 1996.

Shön, D. *La formación de profesionales reflexivos*. Barcelona: Paidós, 1992.

Velaz de Medrano, C. *Orientación e intervención psicopedagógica: concepto, modelos, programas y evaluación*. Madrid: Ediciones Aljibe, 1998.

Bibliografia complementària:

Bonals, J. *El trabajo en equipo del profesorado*. Barcelona: Graó, 1996.

Castells, M. *La era de la información. Vol. I, II, III*. Madrid: Alianza, 1997.

Delors, J. *Educació: Hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.

Diversos autors *Pensamiento crítico vs pensamiento único*. Madrid: Debate, 1998.

Diversos autors "Trenta anys d'assessorament psicopedagògic institucional a Catalunya". *Àmbits de psicopedagogia*. Juny, 2002.

Estefania, J. *Contra el pensamiento único*. Madrid: Taurus, 1997.

Fisas, V. *Cultura de la paz y gestión de conflictos*. Barcelona: Icària, 1998.

Imbernon, F. (coord.). *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó, 1999.

- Martínez, M. *El contrato moral del profesorado*. Bilbao: Desclée de Brower, 1998.
- Morín, E. *Els set coneixements bàsics per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 2000.
- Morín, E. *Tenir el cap clar*. Barcelona: La Campana, 2001.
- Parrilla, A. (coord.). *Apoyo a la escuela: un proceso de colaboración*. Ed. Mensajero, 1996.
- Pérez Gómez, A.I. *La cultura escolar en la sociedad neoliberal*. Madrid: Morata, 1998.
- Puig, J.M. *Toma de conciencia de las habilidades para el diálogo*. Madrid: CLE, 1992.
- Sastre, G.; Moreno, M. *Resolución de conflictos y aprendizaje emocional. Una perspectiva de género*. Barcelona: Gedisa, 2002.
- Solé, I. *Orientación educativa e intervención psicopedagógica*. Barcelona: ICE de la UB/Horsori, 1998.
- Vilanou, C. (coord.). *Emili Mira. Els orígens de la psicopedagogia a Catalunya*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1998.

ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE 2N CURS

Pràcticum

COORDINACIÓ: José Ramón LAGO MARTÍNEZ

Anual. 15 crèdits.

Per cursar l'assignatura de Pràcticum s'hauran d'haver cursat, prèviament, un mínim de quatre assignatures de primer curs.

OBJECTIUS:

Les pràctiques de Psicopedagogia estan concebudes per proporcionar als estudiants un aprofundiment en els continguts dels estudis de Psicopedagogia en la seva aplicació en àmbits d'intervenció psicopedagògica. Durant el curs 2006-2007, aquests àmbits d'intervenció es concreten bàsicament en entorns escolars, entorns de suport educatiu i de serveis socials. En aquest sentit, la Facultat d'Educació oferirà places de pràctiques en els següents contextos:

1. Instituts i Centres d'Educació Secundària.
2. Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica (EAP).
3. Centres de Desenvolupament i Atenció Precoç (CDIAP).
4. Centres d'Educació Especial.
5. Centres d'Educació Infantil i Primària.
6. Centres vinculats a Serveis Socials.
7. Programes de Cooperació Internacional.

TEMPORALITZACIÓ:

Amb caràcter general, les pràctiques es portaran a terme al llarg de vuit setmanes durant els mesos de gener i febrer de 2007. Segons les característiques del Centre o Servei de Pràctiques o les condicions de treball dels estudiants, degudament justificades es podran concentrar o distribuir en algun altre període del curs acadèmic.

ACTIVITATS A REALITZAR:

L'estudiant col·laborarà en tasques vinculades a la Psicopedagogia amb el personal del centre o servei corresponent. Elaborarà un projecte de treball que desenvoluparà durant el curs.

El projecte de treball serà elaborat per l'alumne d'acord amb els professionals del Centre o Servei de pràctiques i amb el corresponent professor-tutor de la Facultat d'Educació.

Al final del curs acadèmic l'alumne lliurarà una Memòria de Pràctiques al professor-tutor de la Facultat d'Educació. Aquesta memòria inclourà: a) Descripció del Projecte de treball; b) Descripció de la seva posada en pràctica; c) Conclusions del treball portat a terme; d) Valoració global i personal de les pràctiques.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació i la qualificació de l'assignatura de pràctiques el/la professor/a-tutor/a de la Facultat d'Educació corresponent considerarà els següents aspectes:

- Assistència de l'estudiant al Centre o Serveis on haurà desenvolupat les pràctiques.
- Assistència a reunions i participació en projectes que els Centres o Serveis de pràctiques sol·licitin o admetin.
- Assistència a sessions de formació i seguiment de les pràctiques.
- Entrevistes amb el professor-tutor.

– Memòria de pràctiques.
Informe escrit del professional del Centre o Servei de pràctiques.

Psicologia de la Instrucció

PROFESSOR: Àngel SERRA i JUBANY

Quadrimestral: 6 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

En el context dels estudis de Psicopedagogia aquesta assignatura aborda els principals enfocaments conceptuals sobre l'estudi dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge, mostrant-ne les implicacions en la intervenció educativa i la intervenció psicopedagògica aplicada en els entorns escolars i educatius en general.

El programa d'aquesta assignatura està dissenyat de manera que complementi i es vinculi amb el conjunt de continguts dels Estudis de Psicopedagogia i, molt particularment, amb l'assignatura de Disseny Desenvolupament i Innovació del Currículum.

El programa de l'assignatura s'adaptarà, en el seu cas, a les necessitats especials que pugui tenir l'alumnat per assolir els objectius del programa i per participar en les activitats previstes, tant per l'ensenyament i l'aprenentatge sobre els continguts de l'assignatura com per a l'avaluació dels progressos en aquests aprenentatges.

OBJECTIUS:

1. Conèixer, analitzar i avaluar els principals conceptes dels diferents models de la Psicologia de la Instrucció.
2. Conèixer, analitzar i avaluar, els principals punts de similitud i especificitat dels diferents models de la Psicologia de la Instrucció des d'una perspectiva àmplia i general.
3. Conèixer, analitzar i avaluar les bases i els fonaments instruccionals de les pràctiques educatives i psicopedagògiques en els nostres contextos educatius i del disseny i desenvolupament del currículum escolar
4. Analitzar i avaluar els processos d'ensenyament i d'aprenentatge i la seva planificació a partir dels diferents models de la Psicologia de la Instrucció.
5. Analitzar i avaluar els sistemes educatius dels nostres contextos a partir dels enfocaments de la Psicologia de la Instrucció.
6. Analitzar i avaluar les actuals opcions curriculars dels nostres sistemes educatius dels enfocaments de la Psicologia de la Instrucció.
7. Avaluar la compatibilitat dels diferents models de la Psicologia de la Instrucció amb enfocaments de comprensivitat i inclusió escolar i social.
8. Avaluar aplicacions dels diferents models i enfocaments de la Psicologia de la Instrucció: aplicacions en l'àmbit normatiu i legal, curricular i de pràctica educativa i psicopedagògica.

CONTINGUTS:

1. Psicologia de la Instrucció: Marc general
 - 1.1. Els antecedents de la Psicologia de la Instrucció
 - 1.2. Evolució històrica dels principals conceptes
 - 1.3. Enfocaments actuals sobre la Psicologia de la Instrucció
 - 1.4. Psicologia de la Instrucció, Psicopedagogia i intervenció Psicopedagògica
 - 1.5. Les aplicacions de la Psicologia de la Instrucció en el marc escolar i en el disseny del currículum escolar: aspectes generals.
2. Teories i models en Psicologia de la Instrucció
 - 2.1. Els diferents enfocaments conceptuals, teòrics i de models en Psicologia de la Instrucció: Les seves implicacions en la intervenció educativa i psicopedagògica.

- 2.2. Models psicològics: principals enfocaments
- 2.3. Models instruccionals
- 2.4. La Psicologia de la Instrucció en el context del nostre sistema educatiu: la influència de diferents enfocaments en la intervenció educativa i psicopedagògica i en el currículum escolar
- 2.5. Regulacions normatives i legals en els nostres contextos educatius: anàlisi basat en models instruccionals.
3. La Psicologia de la Instrucció com a base d'anàlisi dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge
 - 3.1. El professional docent com a subjecte en els processos d'ensenyament i d'aprenentatge: afectivitat, motivació, pensament: aspectes generals.
 - 3.2. Anàlisi i avaluació de la tasca docent
 - 3.3. L'alumne/a com a subjecte en els processos d'ensenyament i d'aprenentatge: afectivitat, motivació, pensament: aspectes generals.
 - 3.4. Anàlisi i avaluació del progrés en l'aprenentatge de l'alumne/a: la seva vinculació amb l'avaluació psicopedagògica
 - 3.5. Contextos i condicions generals d'ensenyament i aprenentatge: entorns escolars i no escolars
4. Psicologia de la Instrucció, comprensivitat i inclusió escolar
 - 4.1. La Psicologia de la Instrucció en les opcions curriculars generals a Catalunya i a l'Estat Espanyol.
 - 4.2. Opcions sobre programació escolar en els nostres contextos educatius: anàlisi basat en aportacions de la Psicologia de la Instrucció. Les seves implicacions en la pràctica educativa i psicopedagògica
 - 4.3. La personalització de l'ensenyament en els nostres sistemes educatius: anàlisi basat en aportacions de la Psicologia de la Instrucció. Les seves implicacions en la pràctica educativa i psicopedagògica
 - 4.4. El Disseny Universal de l'ensenyament i de l'aprenentatge: anàlisi basat en aportacions de la Psicologia de la Instrucció. Les seves implicacions en la pràctica educativa i psicopedagògica
 - 4.5. L'Ensenyament Multinivell: anàlisi basat en aportacions de la Psicologia de la Instrucció. Les seves implicacions en la pràctica educativa i psicopedagògica
 - 4.6. Una Psicologia de la Instrucció per a la comprensivitat i la inclusió escolar i social: principals reptes i enfocaments.

METODOLOGIA:

- *Sessions de Classe Presencial* : Exposicions i discussió sobre els continguts de l'assignatura. Seguiment dels treballs individuals i en grup dels estudiants. Exposicions de treballs dels estudiants. Determinació i registre de conclusions sobre els temes tractats a les sessions.
- *Sessions de Treball Dirigit*: Seguiment virtual de les tasques desenvolupades individualment, i en grup, per part dels estudiants i suport als seus aprenentatges amb relació als continguts de l'assignatura.
- *Tutoria*: Atenció a les necessitats dels estudiants amb relació als requeriments de l'assignatura.
- *Pla de Treball*: En la primera sessió de Classe Presencial el professor presentarà l'assignatura els seus requeriments i un pla general de treball temporalitzat com a guia i referència pel seguiment continuat de l'assignatura. Aquest pla es podrà personalitzar d'acord amb les possibilitats i necessitats singulars dels estudiants per tal que en el marc del conjunt d'activitats puguin participar i aprendre amb relació a les propostes del programa de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés:

- Un treball individual d'anàlisi i avaluació de documents vinculats a la pràctica de la intervenció psicopedagògica d'acord amb criteris i models basats en la Psicologia de la Instrucció. El professor presentarà en les primeres sessions de classe presencial: a) les característiques d'aquest treball (índex, estructura, apartats, extensió, terminis, etc.) ; b) una proposta sobre criteris d'avaluació i de qualificació del treball.

El treball individual serà el 40% de la qualificació final.

Avaluació dels resultats:

– Una prova escrita individual final sobre els continguts de l'assignatura. El professor presentarà en les primeres sessions de classe presencial: a) les característiques d'aquesta prova (estructura, tipus de preguntes, durada, etc.); b) una proposta sobre criteris d'avaluació i de qualificació dels resultats de la seva realització per part dels estudiants

La qualificació final de l'assignatura es basarà en les qualificacions corresponents a cadascuna de les activitats d'avaluació. El professor presentarà en les primeres sessions de classe presencial la proposta de procediment d'estimació d'aquesta qualificació final.

– L'examen serà el 60% de la qualificació final.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Coll, C. *Marc curricular per a l'ensenyament obligatori*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1986.

Coll, C.; et al. *Psicologia de la Instrucció*. Barcelona: UOC, 1997.

Davidoff, L. *Introducción a la psicología*. Mèxic: McGraw-Hill, 1984.

Gagné, R.M. i Rohwer, W. Instructional Psychology. *Annual Review of Psychology*, 20, 381-418, 1969.

Genovard, C. i Gotzens, C. *Psicología de la Instrucción*. Madrid: Santillana, 1990.

Henson, K. i Eller, B.F. *Psicología educativa para la enseñanza eficaz*. Madrid: Thomson, 2000.

Morris, C.G. *Psicología*. Madrid: Prentice-Hall, 1997.

Myers *Psicología*. Madrid: Panamericana, 1991.

Nye, D.R. *Tres psicologías*. Madrid: Thomson Learning. Paraninfo, 2002.

Worchel, S. i Shebilske, S. *Psicología. Fundamentos y aplicaciones*. Madrid: Prentice-Hall, 1997.

Bibliografia complementària:

Aquesta bibliografia es complementarà amb la bibliografia de l'assignatura "Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum" dels Estudis de Psicopedagogia. També i complementàriament s'empraran altres fonts particularment pel que fa a l'àmbit normatiu i legal i a documents orientatius publicats per administracions i institucions públiques.

Orientació Professional

PROFESSORA: Esther FATSINI I MATHEU

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Proporcinar elements de reflexió per a la intervenció en orientació professional.
- Analitzar diferents eines i estratègies per a l'orientació professional.
- Conèixer els diferents àmbits d'intervenció, formal i no formal.

CONTINGUTS:

1. Clarificació terminològica.
 - 1.1 Concepte d'orientació i modalitats.
 - 1.2 L'orientació professional
2. Models i teories.
 - 2.1 Models d'ajust
 - 2.2 Models de desenvolupament
 - 2.3 Model d'educació per la carrera.
3. Funcions de l'orientador/a.
4. L'orientació professional i la formació reglada, ocupacional i contínua.
5. El paper de l'orientació en l'elaboració del projecte professional.
 - 5.1. Exploració a nivell personal: Autoconeixement, autoestima, interessos, preferències professionals...
 - 5.2. Coneixement dels recursos i serveis d'intermediació facilitadors de la inserció laboral.
 - 5.3. Mètodes i tècniques d'accés a la professió i l'ocupació.
 - 5.4. El paper dels tests en la tasca orientadora.
 - 5.5. Informació professional.
 - 5.6. La intervenció en l'orientació professional de diferents col·lectius.
6. Disseny de programes d'intervenció.
 - 6.1. Valoració de necessitats educatives.
 - 6.2. Finalitat. Determinació dels objectius prioritaris.
 - 6.3. Planificació de la intervenció: continguts, destinataris, recursos...
 - 6.4. Avaluació i redisseny.
7. Tendències i prospectiva en Orientació Professional.
 - 7.1. Iniciatives i Programes Comunitaris.
 - 7.2. L'orientació professional a Espanya i Catalunya.

METODOLOGIA:

La dinàmica de l'assignatura demana un alt grau de responsabilitat de l'alumnat en el seu aprenentatge, per la qual cosa es realitzaran els diferents tipus de sessions que a continuació es presenten:

- *Sessions de Classe Presencial*: Introducció de temes, orientació dels continguts, seminaris de treball, etc. En aquestes sessions hi haurà un treball impulsat per la professora a partir de textos, vídeos, exposicions, conferències... Poden ser una o dues sessions a la setmana.
- *Sessions de Treball Dirigít*: Realització d'un treball en grup i el seu seguiment virtual i/o presencial del treball grupal, així com activitats individuals i/o col·lectives presencials i no presencials (de recerca d'informació, treball cooperatiu i/o individualitzat...). En aquest cas hi ha un paper actiu de l'alumnat en el procés d'aprenentatge a partir d'activitats pràctiques sobre temes de l'assignatura. Poden ser una o dues sessions a la setmana.

- *Tutories i consultes*: És obligatòria una trobada mínima durant el quadrimestre respecte el procés formatiu realitzat. No obstant, l'alumnat pot sol·licitar-ne les que cregui oportunes.
- *Pla de Treball*: A l'inici de curs es detallaran els diversos Plans de Treball que s'hauran de desenvolupar (de durada aproximada 2/3 setmanes), i que inclouen les sessions de classe presencial i les de treball dirigit que es realitzaran en les sessions següents. En l'organització horària setmanal es contemplarà un espai de temps pel desenvolupament de les diverses activitats a desenvolupar en aquests Plans.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- *Activitats individuals i/o col·lectives*: seguiment del procés a partir de la presentació dels resultats per escrit (treballs, posters, anàlisi de textos...), presentacions orals col·lectives (debats, col·loquis...) i/o individualitzades (tutories personalitzades...).

Treball de grup: seguiment i orientació dels continguts.

Avaluació de resultats:

- Realització d'una *prova d'avaluació individual* al final del quadrimestre de reflexió sobre els diferents aspectes treballats a classe o a partir de les activitats presencials i virtuals. Es pot realitzar amb els materials que s'hagin anat treballant durant el curs.
- Realització d'un *treball de grup* durant el quadrimestre a partir de l'anàlisi de les problemàtiques específiques d'un col·lectiu (a determinar a partir dels interessos de les persones membres del grup) de cara a la seva inserció professional i la tasca d'orientació professional a emprendre. Aquest treball s'exposarà a final de quadrimestre en una sessió específica d'intercanvi de resultats dels diferents treballs que s'hagin desenvolupat durant el curs.

La nota final, per tant, serà la suma dels següents aspectes:

Activitats realitzades durant el quadrimestre:40%

Treball realitzat en grup:30%

Prova d'avaluació:30%

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Adame, M.T. (coord.). *Orientació per a la inserció sociolaboral dels joves: Recull d'experiències i materials*. Palma: Universitat de les Illes Balears, 1999.

Álvarez, J. (coord.). *Orientación profesional. Tránsito a la vida activa*. Granada: Grupo editorial universitario, 2001.

Álvarez, M. *Orientación profesional*. Barcelona: Cedecs, 1995.

Arnaiz, P.; Guerrero, C. *Discapacidad psíquica: formación y empleo*. Archidona: Aljibe, 1999.

Brunet, I. (dir.) *Joves i transició al mercat laboral*. Barcelona: Pòrtic, 2001.

Gallego, S. *Cómo planificar el desarrollo profesional*. Barcelona: Laertes, 1999.

Montané, J. *Orientación ocupacional*. Barcelona: Ceac, 1993.

Montané, J.; Martínez, M. *La orientación escolar en la educación secundaria. Una nueva perspectiva desde la educación para la carrera profesional*. Barcelona: PPU, UAB, 1994.

Padilla, M.T. *Estrategias para el diagnóstico y la orientación profesional de personas adultas*. Barcelona: Laertes, 2001.

Riart, J. *Elegir una profesión. Proceso de reflexión para elegir bien una profesión*. Barcelona: PPU, 1996.

Rivas, F. (ed.). *Manual de asesoramiento y orientación vocacional*. Madrid: Síntesis, 1995.

Rodríguez Moreno, M.L. *La orientación profesional. I. Teoría*. Barcelona: Ariel, 1998.

Rodríguez Moreno, M.L. *El mundo del trabajo y las funciones del orientador*. Barcelona: Barcanova, 1992.

Sánchez, F.J. *Y el año que viene ¿qué?* Barcelona: CissPraxis, 2001.

Valls, F. *Fundamentos de orientación profesional para psicopedagogos*. Almería: Universidad de Almería, 1998.

Bibliografia complementària:

- Álvarez, M. i altres. *La orientación vocacional a través del curriculum y de la tutoría. Una propuesta para la etapa de 12 a 16 años*. Barcelona: ICE, Graó. Materiales para la innovación educativa (MIE), 1991.
- AA.VV. *L'orientació professional. Temes a debat*. Barcelona: Institut Municipal d'Educació, 1995.
- Fernández Sierra, J. *El trabajo docente y psicopedagógico en Secundaria*. Col: Biblioteca de Educación. Archidona, Málaga: Aljibe, 1995.
- Filella, G. (coord.). *La intervenció psicopedagògica en el context no formal*. Lleida: Pagès Eds., 1999.
- Fontan, P. *Educación i orientar per al futur. Bases per a una pedagogia prospectiva*. Barcelona: Proa, URLLull, 1995.
- Jurado, P. *Integración sociolaboral y educación especial*. Barcelona: PPU, UAB. 1993.
- Poal, G. *Entrar, quedarse, avanzar*. Madrid: Siglo XXI, 1993.
- Puchol, L. *Reorientación de carreras profesionales*. Madrid: ESIC, 1994.
- Repetto, E. *Orientación educativa e intervención psicopedagógica*. Madrid: UNED, 1994.
- Rodríguez Espinar, S. (coord.). *Teoría y práctica de la orientación educativa*, 1993.
- Sanz Oro, R. *Evaluación de programas en orientación educativa*. Madrid: Pirámide, 1990.
- Sanz, R.; Castellano, F.; Delgado, J. (eds.). *Tutoría y orientación*. Barcelona: Cedecs, 1996.
- Torres, J.A. *La formación del profesor tutor como orientador: análisis de las necesidades de formación del profesor-tutor en el marco de la atención a la diversidad para desempeñar tareas de orientación en el aula*. Jaén: Universidad de Jaén, Servicio de Publicaciones e Intercambio Científico, 1996.
- Valls, F. *Programa autoaplicable de asesoramiento vocacional*. Almería: Universidad, Servicio de Publicaciones. Monografías Humanidades, 1996.

Aspectes Sociolingüístics i Didàctics de l'Ensenyament de la Llengua

PROFESSOR: Francesc CODINA I VALLS

Annual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

Proporcionar un conjunt de coneixements bàsics sobre la situació sociolingüística en l'àmbit català, especialment en els col·lectius dels adolescents i dels joves.

Analitzar les repercussions d'aquesta situació en l'ensenyament de la llengua a primària i a secundària.

Proporcionar un conjunt de coneixements bàsics sobre els objectius, els continguts i les bases didàctiques de l'ensenyament de la llengua.

Exercitar els estudiants en l'anàlisi, l'avaluació, la utilització, l'adaptació i l'elaboració de materials didàctics adreçats a alumnes de secundària.

CONTINGUTS:

I. Aspectes sociolingüístics. Iniciació conceptual i terminològica.

I.1 Llengua i cultura.

I.1.1. Llengua, producte cultural.

I.1.2. Llengua, dipòsit de cultura.

I.1.3. Eina creadora i transmissora de cultura.

I.1.4. Funcions principals de la llengua: comunicatives, identificadores, simbòliques.

I.2. Llengua, territori, demografia.

I.2.1. Llengua pròpia.

I.2.2. Comunitat lingüística.

I.2.3. Contacte de llengües.

I.2.4. Llengües majoritàries i minoritàries

I.2.5. conflicte lingüístic.

I.3. Diglòssia.

I.3.1. El concepte i la seva evolució.

I.3.2. Dues condicions essencials.

I.3.3. Quatre casos possibles.

I.3.4. La diglòssia als PPCC.

I.3.5. Acceptació i autoanàlisi.

I.3.6. Algunes distincions introduïdes.

I.3.7. Canvis recents.

I.3.8. Conclusions.

I.4. Coneixement i ús del català a Catalunya i als altres PPCC.

I.4.1. Reflexions prèvies.

I.4.2. Fonts i metodologies.

I.4.3. Modalitats.

I.4.4. Coneixement del català als diferents països: dades sincròniques, dades siacròniques.

Alguns col·lectius específics: infants, adolescents, joves, immigrants...

I.4.5. Competència i performància.

I.4.6. Ús o usos.

I.4.7. Usos privats, públics, oficials.

I.4.8. El català a l'ensenyament.

I.4.9. Conclusions sobre la situació social de la llengua catalana.

I.5. Normalització lingüística.

- 1.5.1. Antecedents i significacions.
- 1.5.2. Normalització / normativització.
- 1.5.3. Normalització / extensió de l'ús.
- 1.5.4. Justificacions.
- 1.5.5. Objectius polítics i jurídics.
- 1.5.6. Objectius sociolingüístics.
- 1.5.7. Balanç de resultats.
- 1.6. Bilingüisme i educació.
 - 1.6.1. Bilingüisme individual.
 - 1.6.2. Bilingüisme i societat.
 - 1.6.3. L'adquisició d'una segona llengua.
 - 1.6.4. L'educació bilingüe.
 - 1.6.5. Immersió lingüística versus submersió lingüística.
 - 1.6.6. Condicions i característiques dels programes d'immersió lingüística.
 - 1.6.7. Bilingüisme i educació en el domini lingüístic català.
 - 1.6.8. Situació de l'ensenyament bilingüe a Catalunya.
- 2. Aspectes didàctics.
 - 2.1. Diversitat lingüística i ensenyament.
 - 2.1.1. Relació entre diversitat lingüística i rendiment escolar.
 - 2.1.2. Teories del dèficit i teories de la diferència.
 - 2.1.3. Tractament educatiu de la diversitat i la variació lingüístiques.
 - 2.2. La llengua i la literatura en l'ensenyament obligatori.
 - 2.2.1. El caràcter instrumental de les habilitats i dels coneixements lingüístics.
 - 2.2.2. L'ensenyament de la llengua orientat a l'ús.
 - 2.2.3. La llengua i la literatura en els dissenys curriculars de primària i secundària: objectius, continguts i orientacions didàctiques.
 - 2.3. Avaluació i ús de materials didàctics.
 - 2.3.1. Els materials didàctics: tipologies i funcions.
 - 2.3.2. Observació, anàlisi i avaluació de materials didàctics.
 - 2.3.3. Utilització i adaptació de materials didàctics.
 - 2.4. L'elaboració de materials didàctics.
 - 2.4.1. La planificació.
 - 2.4.1.1. Documentació, tant pel que fa a la matèria com als recursos didàctics.
 - 2.4.1.2. Delimitació dels objectius i dels continguts.
 - 2.4.1.3. Establiment de criteris d'organització i distribució del material.
 - 2.4.1.4. Establiment de criteris de redacció i estil.
 - 2.4.2. L'elaboració.
 - 2.4.2.1. Ideació, selecció i construcció de les activitats.
 - 2.4.2.2. Redacció dels textos explicatius i dels enunciats de les activitats.
 - 2.4.2.3. Ordenació, comprovació, sistematització i correcció del material.
 - 2.4.3. L'experimentació, la revisió i l'edició del material.

METODOLOGIA:

- *Sesions de Classe Presencial*: Introducció i desenvolupament dels temes; realització d'activitats pràctiques. Plantejament dels treballs de grup. Posada en comú d'algunes activitats de grup en cada tema.
- *Sesions de Treball Dirigít*: Aquestes sessions tindran un caràcter pràctic i es destinaran a l'elaboració (guiada i assessorada pel professor) d'un projecte de material didàctic relacionat amb algun aspecte de l'ensenyament de la llengua i la literatura a secundària. Aquest treball es podrà realitzar individualment o en grup. El nombre de membres d'un grup haurà de guardar proporció amb les característiques del projecte, i en cap cas no podrà superar les quatre persones. Els estudiants que no puguin assistir

- amb regularitat a aquestes sessions pràctiques hauran de realitzar el treball individualment.
- Tutoria: Dubtes individuals o en grup a proposta dels alumnes.
 - Pla de Treball: per cadascun dels sis temes, cada alumne haurà de dur a terme una de les propostes de treball plantejades (individualment o en grups de dues persones)

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Pel que fa al primer bloc (aspectes sociolingüístics), l'avaluació consistirà en una o diverses proves sobre les matèries explicades a classe i en la valoració dels treballs teòrics o empírics (un per estudiant o grup, com a mínim).

Avaluació de resultats:

A la meitat del quadrimestre es realitzarà un examen amb l'objectiu de comprovar que s'han adquirit aquests coneixements. Els estudiants que no superin aquesta prova podran recuperar-la en l'examen final de juny.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Bassa, R.; Cabot, M.; Díaz, R.; Lladonet, J. *Llengua de pedaç*, Palma: Moll / Conselleria d'Educació, 1991.
- Bryant, P.; Bradley, L.; *Problemas infantiles de lectura*, Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Camps, A.; Milian, M.; Bigas, M.; Camps, M. *L'ensenyament de l'ortografia*, Barcelona: Graó, 1989.
- Crystal, David *Lenguaje infantil, aprendizaje y lingüística*, Barcelona: Médica y Técnica, 1981.
- DDAA, *Llengua i immigració*, Barcelona: Departament de Benestar i Família, 2003.
- Esteban, Jordi *Fem-la petar. Recursos per a la conducció de grups de conversa*, Vic: Edicions l'Àlber, 2003.
- Fons, Montserrat *Llegir i escriure per viure*, Barcelona: La Galera, 1999.
- Galí, Alexandre *L'ensenyament de l'ortografia als infants*, Barcelona: Barcino, 1971.
- Genover, J.; Pozo, M.A.; Vilar, J.; *Eines de comprensió de textos. La lectura intensiva a secundària*, Barcelona: Graó, 1998.
- Julià, Joan (ed) *L'ensenyament del català com a L2. De la teoria a la pràctica* Lleida: Edicions de la UdL, 2000.
- Monegal, Carme *156 activitats per a parlar en català*, Vic: Edicions l'Àlber, 2003.
- Rivais, Yak *Cienjuegos*, Barcelona: Octaedro, 2001.
- Tió, Josep "Informàtica, informació i formació", dins *Artículos de Didáctica de la Lengua i de la Literatura* n. 15, Barcelona: Graó, 1998.
- Trenchs, Mireia (ed.), *Nuevas tecnologías para el autoaprendizaje y la didáctica de lenguas*, Lleida: Editorial Milenio, 2001.

Bibliografia complementària:

- Badia, D.; Vilà, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*, Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Bosch, Laura *Avaluació del desenvolupament fonològic en nens catalanoparlants de 3 a 7 anys*, Barcelona: ICE/PPU, 1987.
- Cassany, Daniel *Reparar l'escriptura*, Barcelona: ICE/Graó, 1993.
- Cor, Pilar; *Escriure bé*, Barcelona: Ed. 62, 1996.
- Costal, Cassià *Quelcom sobre el llenguatge i la intel·ligència del nen petit*, Barcelona: Edicions del Mall, 1978.
- DDAA, *Comprensió lectora*, Barcelona: Graó, 2001.
- DDAA, *Formar infants productors de textos*, Barcelona: Graó, 1992.
- del Río, M.J.; Pujol, M.; *La llengua oral a l'escola: una introducció*, Barcelona: Ediuoc, 1999.
- Esteban, Jordi *Parlar a l'aula. Activitats per a una segona llengua*, dins "Premi John McDowell 1996"; Barcelona: Departament de Cultura, 1997.
- Jiménez, J.E.; Ortiz, M. del R.; *Conciencia fonológica y aprendizaje de la lectura*, Madrid: Editorial Síntesis, 2001.
- Mas, M.; Melcion, J.; *Nivell llindar per a la llengua catalana*, Barcelona: Departament de Cultura, 1999.

Serra, Josep M. *Immersió lingüística, rendiment acadèmic i classe social*, Barcelona: Horshori, 1997.
Tió, Josep *L'ensenyament del català als no catalanoparlants*, Vic: Eumo Editorial, 1982.

Models d'Orientació i Intervenció Psicopedagògica

PROFESSORA: J. Ramón LAGO MARTÍNEZ

Annual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

- Conèixer i relacionar les característiques fonamentals dels diferents models teòrics d'intervenció amb diferents pràctiques d'intervenció psicopedagògica en els àmbits formals i no formals.
- Conèixer les característiques de l'orientació i la intervenció psicopedagògica en la legislació actual i relacionar les funcions que se li encomana amb els diferents models d'intervenció.
- Identificar algunes estratègies generals per a l'avaluació de necessitats educatives i la planificació de la resposta educativa en cada àmbit d'orientació atenent a models inclusius d'intervenció psicopedagògica.
- Reconèixer i incorporar les aportacions de la recerca psicopedagògica en l'anàlisi i resolució d'algunes situacions pràctiques.

CONTINGUTS:

I. Models d'orientació i intervenció psicopedagògica: marc teóricoconceptual.

- 1.1. Concepte d'orientació i intervenció psicopedagògica.
- 1.2. Enfocaments i models d'orientació i d'intervenció psicopedagògica. Classificacions dels models i enfocaments.
- 1.3. Dimensions fonamentals d'un model d'intervenció psicopedagògica.

II. Classificacions dels models d'orientació i d'intervenció psicopedagògica.

- 2.1. Els models clínics.
- 2.2. Els models de programes.
- 2.3. Els models de consulta.
- 2.4. El model educacional - constructivista.

III. Marc normatiu de l'orientació i la intervenció psicopedagògica en el sistema educatiu actual.

- 3.1. Orientació i intervenció psicopedagògica en la legislació de l'Estat espanyol.
- 3.2. Orientació i intervenció psicopedagògica en la legislació i orientacions de la Generalitat de Catalunya.

IV. Àmbits d'intervenció psicopedagògica en el context escolar.

- 4.1 L'avaluació psicopedagògica.
- 4.2 La col·laboració en l'atenció a la diversitat: Mesures d'atenció a la diversitat. La col·laboració en l'elaboració i desenvolupament de les adaptacions curriculars. Col·laboració en la planificació i desenvolupament de les mesures d'atenció a la diversitat.
- 4.3 La col·laboració en el desplegament del currículum: Assessorament curricular
- 4.4 La col·laboració en l'orientació i l'acció tutorial. Continguts de l'orientació educativa. Col·laboració en el desenvolupament dels àmbits de l'acció tutorial.
- 4.5 Planificació i desenvolupament de l'orientació i la intervenció psicopedagògica: col·laboració entre Serveis i Programes d'atenció a la diversitat

V. Orientació i intervenció psicopedagògica des de l'educació no formal

- 5.1. Orientació i intervenció psicopedagògica en els serveis d'educació per a l'oci i la cultura, els serveis per a la salut i la millora de la qualitat de vida, els serveis per a la reinsercció social, els serveis per a l'actualització professional i els serveis de recursos i programes educatius.

METODOLOGIA:

- *Sessions de Classe Presencial* : Serviran per a la introducció dels conceptes fonamentals de cada tema, la presentació de les activitats en grup, les orientacions per al desenvolupament i ajustatge del treball en

- grup, la posada en comú dels treballs en grup, l'elaboració de les conclusions de cada tema i l'orientació del treball de síntesi individual que cada alumne ha de realitzar a partir del treball en grup, les aportacions fetes a classe i les analitzades en les fonts d'informació bàsica i complementàries de cada tema.
- *Sessions de Treball Dirigit*: Les sessions de treball dirigit són espais per al seguiment de les aportacions individuals fetes de manera presencial o virtual al treball en grup, la resolució de dubtes i l'orientació per al treball en grup, tant en petit grup o amb el grup classe.
 - *Tutoria*: Les sessions de tutoria individual es destinen a fer el seguiment del procés d'elaboració de la síntesi individual de cada estudiant. A llarg de cada un dels quadrimestres del curs cada estudiant haurà de fer una tutoria individual per al seguiment de la síntesi.
 - *Pla de Treball*: Servirà per planificar el treball que l'estudiant ha de realitzar per a l'estudi de cada un dels temes del curs. Es fa una introducció de cada tema, es marquen objectius i competències que es considera que s'han d'assolir, l'estructura dels continguts, les activitats individuals a realitzar i les activitats en grup.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Elaboració de les conclusions i incorporació de les modificacions acordades a classe de, al menys, 3 treballs grupals dels que es realitzen de cada tema.
- Realització de una síntesi individual de tots els temes treballats a presentar al final de curs. (50% de la qualificació final),

Avaluació de resultats:

- Realització de dues proves individuals, una al final de primer quadrimestre i altra al final del segon. (50% de la qualificació final).
- És imprescindible aprovar les dues parts de l'avaluació per aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Ainscow, M. *Crear condiciones para la mejora del trabajo en el aula*. Madrid: Narcea, 2001.
- Alonso, J. *Orientación educativa. Teoría, evaluación e intervención*. Síntesis, 1995.
- Bassedes, E. i altres *L'assessorament psicoeducatiu a Catalunya*. Barcelona: Graó, 2001.
- Bisquerra, R. (coord). *Modelos de orientación e intervención psicopedagógica*. Barcelona: Praxis, 1998.
- Carretero, M.R.; Pujolàs, P.; Serra, J. *Un altre assessorament per a l'escola*. Barcelona: La Galera, 2002.
- Del Rincón, B. (coord.). *Presente y futuro del trabajo psicopedagógico*. Barcelona: Ariel, 2001.
- Domingo, J. *Asesoramiento al centro educativo: colaboración y cambio en la institución*. Barcelona: Octaedro, 2001.
- Fernández, J. (coord). *El trabajo docente y psicopedagógico en educación secundaria*. Málaga: Aljibe, 1996
- Filella, G. (coord.). *La intervenció psicopedagògica en el context no formal. Models d'orientació*. Lleida: Pagès, 1999.
- Jiménez, R.A. i Porras, R.. *Modelos de acción Psicopedagógica: entre el deseo y la realidad*. Málaga: Aljibe. 1997.
- Marcelo, C. (coord.). *Asesoramiento curricular y organizativo*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Martín, E. i Tirado, V. (coords.). *La orientación educativa y profesional en la educación secundaria*. Barcelona: ICE-UB/Horsori, 1997.
- Monereo, C. i Solé, I. (coords.). *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Madrid: Alianza Psicología, 1996.
- Monereo C. (coord.). *Models d'orientació i intervenció psicopedagògica*. Barcelona: UOC, 2003.
- Rodríguez, M.M. *El asesoramiento en educación*. Málaga: Aljibe, 1996.
- Solé, I. *Orientación educativa e intervención psicopedagógica*. Barcelona: ICE de la Universitat de Barcelona/Horsori, 1998.

Bibliografia complementària:

- Badia, A.; Mauri, T. i Monereo, C. (coord.). *La pràctica psicopedagògica en educació formal*. Barcelona: UOC, 2004.
- Marchesi, A. Coll, C. Palacios, J. *Desarrollo psicológico y educación. Vol III: Necesidades Educativas Especiales*. Madrid: Alianza Editorial, 1990.
- Martin, E. i Mauri, T. (coords.). *La atención a la diversidad en la educación secundaria*. Barcelona: Horsori, 1998.
- Onrubia, J.; Fillat, D.; Martínez, M. i Udina, M. *Criteris Psicopedagògics per a l'atenció a la diversitat*. Barcelona. Departament d'Ensenyament, 1998.
- Parrilla, A. *Apoyo a la escuela: un proceso de colaboración*. Bilbao: Mensajero, 1996.

Paradigmes Educatius i Fenòmens Socials Contemporanis

PROFESSOR: Antoni TORT i BARDOLET

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

Els canvis culturals socials en el món d'avui suposen un augment de l'exigència professional a l'hora d'analitzar aquests fenòmens i, sobretot, a l'hora de donar-hi resposta des de l'educació en general i des de la psicopedagogia en particular.

L'assignatura pretén oferir una panoràmica de les aportacions pedagògiques (models, enfocaments i corrents...) que intenten millorar la funció de l'educació en el marc de la dinàmica social contemporània.

CONTINGUTS:

1. Tradició i canvi en educació.

El paper de l'educació en una societat canviant: crisi o adaptació.

L'educació com a activitat de conservació, d'innovació i de reconstrucció de l'experiència.

2. Educació i nous contextos socials

Cultura local i cultura mundial; globalitat i globalització.

La ciutat educadora. Escola, comunitat i territori

Presencialitat i virtualitat. De l'obligatorietat a la desescolarització.

Noves estructures per a l'educació: sistemes, institucions i xarxes.

3. Cultures escolars, cultures infantils i juvenils.

Entorns experiencials i educatius de la infància.

La infància i la joventut en la societat del coneixement i de l'espectacle.

Tecnologies per a la formació i el lleure. De la TV a Internet.

4. La construcció social del currículum.

L'estatus del saber acadèmic en una societat en transformació.

La recontextualització pedagògica.

Formes d'excel·lència i competències bàsiques.

El paper del professorat i de la psicopedagogia.

5. Educació i comunitat.

Institucions educatives: entorns de fiabilitat i acollida?

Opinió pública i educació.

Factors de desigualtats en educació

La igualtat d'oportunitats: mesures i estratègies.

6. L'educació i el futur.

L'educació al llarg de la vida.

Formació i ciutadania.

El futur dels sistemes educatius.

METODOLOGIA:

– *Sessions de classe*: Les sessions de classe constaran d'explicacions per part del professor, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. És bàsica l'assistència a classe.

– *Sessions de treball dirigit*:

– *Tutories*: Seguiment individualitzat i en petit en grup.

– *Pla de treball*:. A l'inici del curs es presentarà una proposta de llibres de lectura i es donaran orientacions per a la realització d'un treball escrit sobre la lectura. A l'inici del curs també es lliurarà un Pla de treball de les diferents activitats que s'hauran de realitzar.

AVALUACIÓ:

L'avaluació del grau d'assoliment dels objectius de l'assignatura es farà a partir dels següents elements:

Avaluació de procés:

- Realització d'activitats de classe, de forma individual i/o en grup.
- Treball individual: Lectura i comentari d'un llibre.

Avaluació de resultats:

- Elaboració d'una memòria de l'assignatura que inclourà comentaris de diversos articles i d'un llibre.

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

– Activitats de classe (individuals i en grup).....	2
– Treball a partir de la lectura d'un llibre	2
– Memòria escrita.....	6
Total	10

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia bàsica:

- A.A.V.V., *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó, 2000.
- Buckingham, D., *Crecer en la era de los medios electrónicos: tras la muerte de la infancia*. Madrid: Morata, 2002.
- Dahlberg, G., Moss, P., Pence, A., *Més enllà de la qualitat*. Barcelona: Rosa Sensat, 1999.
- Delors, J., et. al. *Hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: Unesco, 1996.
- Fibla, P. *El patrimoni ètic de la modernitat. Educació i valors*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Gardner, H. *La mente no escolarizada. Cómo piensan los niños y cómo deberían enseñar las escuelas*. Barcelona: Paidós, 1993.
- Giddens, A. *Consecuencias de la modernidad*. Madrid: Alianza Editorial, 1996.
- Gimeno Sacristan, J. Carbonell, J., (eds.). *El sistema educativo. Una mirada crítica*. Barcelona: Praxis, 2004.
- Hargreaves, A., *Enseñar en la sociedad del conocimiento*. Barcelona: Octaedro, 2002.
- Hargreaves, A., Earl, L., Ryan, J., *Una educación para el cambio. Reinventar la educación de los adolescentes*. Barcelona: Octaedro, 2004.
- Planas, J., et. al. *La escuela y la nueva ordenación del territorio. Los retos de la institución educativa*. Barcelona: Octaedro, 2004.
- Postman, N., *Fi de l'educació. Una redefinició del valor de l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 2000.
- Postman, N., *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Sennett, R., *La corrosión del carácter*. Barcelona: Anagrama, 2000.

Bibliografia complementària:

- Arendt, H. *La crisi de la cultura*. Dins: Arendt, H.; Finkelkraut, A. *La crisi de la cultura*. Barcelona: Pòrtic, 1989.
- Beck, U. *Qué es la globalización?* Barcelona: Paidós, 1998.
- Bonal, X. *Apropiacions escolars: usos i sentits de l'educació obligatòria en l'adolescència*. Barcelona: Octaedro, 2003.
- Bosch, E., *Educació i vida quotidiana*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Carbonell, Jaume; Simó, Núria; Tort, Antoni. *Magribins a les aules. El model de Vic a debat*. Vic: Eumo Editorial, 2002.
- Cardús, S., *El desconcert de l'educació*. Barcelona: La Campana, 2000.
- Castells, M., *La era de la informació. Economía, sociedad y cultura*. Madrid: Alianza Editorial, 1997-98. (3 vols.)

- Chomsky, N. *L'educació. La millor eina per formar persones lliures i amb criteri*. Barcelona: Columna, 2005.
- Colom, A.J.; Mèlich, J.C. *Después de la modernidad. Nuevas filosofías de la educación*. Barcelona: Paidós, 1994.
- Debord, G., *Nuevos comentarios sobre la sociedad del espectáculo*. Barcelona: Anagrama, 1999.
- Duch, Ll. *La educación y la crisis de la modernidad*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Essomba, M.A., *Latència a la diversitat a Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 2005.
- Fullan, M., *Las fuerzas del cambio. La continuación*. Madrid: Akal, 2004.
- Giroux, H., *La inocencia robada. Juventud, multinacionales y política cultural*. Madrid: Morata, 2003.
- Lacroix, M. *El culte a l'emoció*. Barcelona: La Campana, 2005.
- Lipovetski, G. *El imperio de lo efímero*. Barcelona: Anagrama, 1990.
- Marín, E.; Tresserras, J.M. *Cultura de masses i postmodernitat. (Elogi i crítica de la comunicació contemporània)*. València: Editorial 314, 1994.
- Perrenoud, P., *Diez nuevas competencias para enseñar*. Barcelona: Graó, 2004.
- Sartori, G. *Homo videns*. Barcelona: Taurus, 1998.
- Soler, M. *Dues visions antagòniques de l'educació des de la talaia intencional*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1998.
- Steinberg, Sh.R., Kincheloe, J.L., (comps.), *Cultura infantil y multinacionales*. Madrid: Morata, 2000.
- Stenhouse, L. *Cultura y educación*. Morón: Publicaciones MCEP, 1997.
- Tort, A. *Opinions públiques sobre l'educació*. Barcelona: Ceac, 1997.
- Vattimo, G. *La sociedad transparente*. Barcelona: Paidós, 1990.

Educació Especial

PROFESSOR: Pere PUJOLÀS i MASET

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Descriure i analitzar els plantejaments actuals de l'Educació Especial
2. Fonamentar, des d'una perspectiva psicopedagògica, sociològica i ètica, el plantejament inclusiu de l'Educació Especial.
3. Descriure i analitzar estratègies de socialització entre alumnes corrents i alumnes amb necessitats educatives especials.
4. Descriure i analitzar estratègies i recursos per a la pràctica de l'Educació Especial des d'un plantejament inclusiu.
5. Descriure i analitzar estratègies i recursos per a l'estructuració cooperativa de l'aprenentatge.

CONTINGUTS:

Introducció: De l'avaluació psicopedagògica a l'atenció educativa de les persones amb discapacitat.

1. Descripció i anàlisi dels plantejaments actuals de l'Educació Especial:

- Plantejament selectiu
- Plantejament selectiu amb integració parcial
- Plantejament inclusiu

Fonamentació psicopedagògica, sociològica i ètica d'un plantejament inclusiu de l'educació especial.

2. La inclusió de l'alumnat amb discapacitats importants en un centre ordinari

- 2.1. Possibles conseqüències de la inclusió
- 2.2. Què podem fer. Principis bàsics i estratègies de socialització.

Resolució d'un cas pràctic: Estudi de cas (I)

3. La pràctica de l'Educació Especial des d'un plantejament inclusiu: una base curricular comuna per a tot l'alumnat.

- 3.1. La personalització de l'ensenyament: els Plans de Treball Personalitzats
- 3.2. L'autoregulació de l'aprenentatge: estratègies i recursos per fomentar l'autonomia dels alumnes.
- 3.3. L'estructuració cooperativa de l'aprenentatge: estratègies i recursos per fomentar la interacció entre iguals i l'aprenentatge cooperatiu.

Resolució d'un cas pràctic: Estudi de cas (II)

Epíleg: La inclusió, una utopia?

METODOLOGIA:

– Les *sessions de classe* – amb tot el grup d'alumnes – serviran per presentar els continguts dels diferents temes. Concretament, en aquestes sessions – a més de presentar els continguts del tema 1 – es treballaran els continguts dels temes 2 i 3 i es resoldrà el cas pràctic (Estudi de cas I i II). La resolució del cas pràctic es farà en equip. Totes les reunions d'equip es faran dintre l'horari de les sessions de classe, i serviran per discutir el cas i distribuir-se el treball que després haurà d'anar desenvolupant cada estudiant individualment fora de l'horari de classe.

– En les *sessions de treball dirigit* es treballaran els continguts del tema 1, seguint un pla de treball facilitat pel professor. Aquest pla de treball, que haurà d'anar duent a terme personalment cada estudiant, s'anirà seguint de forma presencial (per a aquells estudiants que puguin assistir amb regularitat a les sessions de treball dirigit) o bé a través del campus virtual i de les tutories individuals (per a aquells estudiants que no puguin assistir amb regularitat a les sessions de treball dirigit). Aquest pla de treball s'haurà de concretar en un treball escrit de reflexió personal que cada estudiant haurà de lliurar al professor a final de curs.

– Per mitjà de les *tutories individuals* el professor farà un seguiment del progrés de cada estudiant en el treball personal de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

– *L'avaluació del procés* seguit per l'estudiant es farà per mitjà del treball en equip dut a terme dins les sessions de classe, així com del seguiment del treball personal de cada estudiant en les sessions de treball dirigit (virtuals o presencials) i en les sessions de tutoria individuals.

– *L'avaluació dels resultats* assolits per l'estudiant es farà per mitjà del treball en equip sobre el cas pràctic i de la seva presentació a la classe (50 % de la nota final) i del treball de reflexió personal (50 % de la nota final).

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Coll, C. «Estructura grupal, interacción entre alumnos y aprendizaje escolar». *Infancia y Aprendizaje*, 27/28, 1984, pp. 119-138.

Cuomo, N. *La integración escolar. ¿Dificultades de aprendizaje o dificultades de enseñanza?* Madrid: Visor, 1994.

Dunn, L.M. (1987): «¿Es pot justificar realment una educació especial per als moderadament retardats?». Dins J.-L. Ortega i J.L. Matson (Comp.) (1987): *Recerca actual en integració escolar*. Documents d'Educació Especial, núm. 7. Barcelona: Departament d'Ensenyament, pp. 5-20. (Original publicat en anglès a *Exceptional Children*, setembre de 1968, pp. 5-22).

Echeita, G. i Martín, E. «Interacción social y aprendizaje». Dins Coll, C., Palacios, J. i Marchesi, A. (Comp.): *Desarrollo psicológico y educación. Vol. III*. Madrid: Alianza, 1990, pp. 49-67.

Gottlieb, J. (1987): «Integració: ¿es compleixen les promeses?». Dins J.-L. Ortega i J.L. Matson (Comp.) (1987): *Recerca actual en integració escolar*. Documents d'Educació Especial, núm. 7. Barcelona: Departament d'Ensenyament, pp. 38-50. (Original publicat en anglès a *American Journal of Mental Deficiency* (1981), vol. 86, n. 2, pp. 115-126).

Johnson, D.W i Johnson, R. T. «Una visió global de l'aprenentatge cooperatiu». *Suports. Revista catalana d'Educació especial i atenció a la diversitat*, Vol. 1, núm. 1, 1997, pp. 54-64.

Johnson, D.W., Johnson, R. T. i Holubec, E.J. *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Buenos Aires: Paidós, 1999.

Ovejero, A. *El aprendizaje cooperativo. Una alternativa eficaz a la enseñanza tradicional*. Barcelona: PPU, 1990.

Parrilla, A. *El profesor ante la integración escolar: Investigación y formación*. Capital Federal (Argentina): Cincel, 1992.

Porter, G.L. «Elements crítics per a escoles inclusives. Creant l'escola inclusiva: una perspectiva canadenca basada en quinze anys d'experiència». *Suports. Revista Catalana d'Educació Especial i Atenció a la Diversitat*. Vol. 5, núm. 1, 2001, pàg. 6-14.

Pujolàs, P. *Aprender juntos alumnos diferentes. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.

Stainback, S. B. «Components crítics en el desenvolupament de l'educació inclusiva». *Suports. Revista Catalana d'Educació Especial i Atenció a la Diversitat*. Vol. 5, núm. 1, 2001, pàg. 26-31.

Stainback, W.; Stainback, S. *Aulas Inclusivas*. Madrid: Narcea, 1999.

Bibliografia complementària:

Puig, J., Romeu, T. *L'escola ha de donar resposta a tots els alumnes*. Barcelona: P.P.U, 1991.

Pujolàs, P. «Reflexions ètiques a l'entorn de l'educació especial». Dins *Drets humans i educació. Actes de la Primera Jornada sobre Drets Humans i Educació*. Girona: Institut de Ciències de l'Educació Universitat de Girona, 1996.

Pujolàs, P. *Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en la Educación Obligatoria*. Málaga: Aljibe, 2001.

Rué, J. *El treball cooperatiu*. Barcelona: Barcanova, 1991.

Ruiz, R. "Algunes reflexions i propostes sobre aspectes conceptuals i pràctics del disseny de Bases Curriculars per a tot l'alumnat i per la seva adequació personalitzada". *Suports. Revista catalana d'Educació especial i atenció a la diversitat*, vol. 3, núm. 2, 1999.

Ruiz, R. "Les Adequacions Curriculars Individualitzades a l'escola Inclusiva com a elements d'un sistema. Consideracions sobre la seva extrapolació al nostre sistema educatiu". *Suports. Revista catalana d'Educació especial i atenció a la diversitat*, vol. 1, núm. 1, 1997, p. 45-53.

Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum

PROFESSOR: Robert RUIZ i BEL

Quadrimestral. 6 crèdits

INTRODUCCIÓ:

L'assignatura "Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum" proporciona, en el context dels Estudis de Psicopedagogia, informació sobre les característiques dels currículums escolars en els nostres contextos educatius. També proporciona a l'alumnat d'aquests estudis elements per a la vinculació de les activitats d'avaluació psicopedagògica a la determinació de mesures d'intervenció en els contextos escolars i educatius en un sentit ampli.

L'enfocament d'aquesta assignatura en els Estudis de Psicopedagogia de la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic té, també, els propòsits de proporcionar als estudiants:

- Informació actualitzada sobre el present i l'evolució del currículum escolar a Catalunya i a l'Estat espanyol i sobre les orientacions i corrents generals en el desenvolupament del currículum en el context internacional.
- Elements aplicats a la planificació de processos d'ensenyament i d'aprenentatge, per al disseny de programes i d'activitats de caràcter educatiu en àmbits escolars i educatius no escolars en sentit ampli.
- Una visió crítica i rigorosament fonamentada sobre els currículums escolars i la planificació curricular en general.
- Aportacions i enfocaments actuals i rellevants pel disseny del currículum i la planificació d'entorns escolars i educatius en general, des de posicions de comprensivitat i inclusió escolar i social.
- Condicions per a continuar ampliant i aprofundint sobre la temàtica de l'assignatura a partir de l'accés a les principals fonts i recursos.

El programa de l'assignatura, s'adaptarà, en el seu cas, a les necessitats especials que pugui tenir l'alumnat per a assolir els objectius del programa i per a participar en les activitats previstes, tant per l'ensenyament i l'aprenentatge sobre els continguts de l'assignatura com per a l'avaluació dels progressos en aquests aprenentatges.

OBJECTIUS:

1. Conèixer, analitzar i avaluar els principals aspectes conceptuals i aplicats de l'elaboració, desenvolupament i desplegament de currículums escolars i educatius.
2. Conèixer, analitzar i avaluar els principals models i opcions curriculars i estimar els seus punts forts i febles de manera contextualitzada.
3. Conèixer i analitzar les principals opcions curriculars del sistema educatiu de Catalunya i de l'Estat espanyol.
4. Avaluar les implicacions de diferents models i opcions curriculars amb relació a altres elements dels sistemes educatius.

Elaborar currículums i programacions des de perspectives basades en el Disseny universal de l'aprenentatge, l'ensenyament multinivell i propostes i orientacions d'organismes internacionals.

CONTINGUTS:

1. El currículum escolar: aspectes generals
 - 1.1. Els conceptes de Currículum.
 - 1.2. Les característiques específiques del currículum escolar
 - 1.3. Les característiques específiques dels currículums per a l'ensenyament obligatori
 - 1.4. Tradicions en l'elaboració dels currículums escolars: polítiques centrals i polítiques descentralitzades.

- 1.5. Les fonts del currículum
- 1.6. Definicions de components i elements del currículum: continguts i objectius
- 1.7. Els objectius i la seva formulació
- 1.8. Formulació terminal d'objectius per a l'avaluació sumativa
- 1.9. Formulació general d'objectius per a la determinació (guia) de la direcció dels processos educatius
- 1.10. Les taxonomies d'objectius educatius
- 1.11. La seqüència d'intencions educatives: seqüències per continguts i seqüències per objectius: diferents enfocaments
- 1.12. Els graus concreció de les intencions educatives
- 1.13. El concepte de currículum prescriptiu
- 1.14. Elaboració de parts d'un currículum prescriptiu
2. Els currículums prescriptius
 - 2.1. Els decrets de currículum
 - 2.2. Anàlisi dels components prescriptius del currículum de l'ESO: LOGSE, i Decret 96
 - 2.3. Comprensivitat i elements prescriptius en el currículum de l'ESO
 - 2.4. L'atenció a la diversitat i la personalització de l'ensenyament en la LOGSE i els decrets de currículum
 - 2.5. Especial èmfasi en el decret 96/92
 - 2.6. Les definicions normatives de currículum escolar
 - 2.7. Les disposicions sobre necessitats educatives especials
 - 2.8. El concepte de «desplegament del currículum»: Projecte Curricular de Centre, Programació de Cicle, Unitats de programació i Crèdits.
 - 2.9. Les disposicions sobre Projecte Curricular de Centre i altres desplegaments del currículum escolar en els centres docents
 - 2.10. Les implicacions de la "Ley de Calidad del Sistema Educativo" (LOCE) en els currículums generals i el seu desplegament en els centres docents.
3. Procediments generals de planificació de processos d'ensenyament i d'aprenentatge aplicats a l'àmbit escolar i en àmbits amb finalitats educatives.
 - 3.1. Elements comuns a la planificació de processos de planificació educativa.
 - 3.2. Tipus de crèdits a l'ESO
 - 3.3. Components dels crèdit
 - 3.4. Elaboració dels crèdits (vincles amb les Unitats de Programació)
 - 3.5. Disposicions normatives sobre crèdits: nombre de crèdits per etapa, cicle i curs.
 - 3.6. Similituds amb les unitats de programació d'educació infantil i d'educació primària
4. El "marc curricular per a l'ensenyament obligatori" (MC)
 - 4.1. Concepte de currículum en el MC
 - 4.2. Les fonts del currículum en el MC
 - 4.3. Obertura i tancament en el MC
 - 4.4. Bases psicopedagògiques: assumpcions en el MC
 - 4.5. Les vies de concreció de les intencions educatives en el MC
 - 4.6. Els diferents "nivells de concreció" en del currículum escolar en el MC
 - 4.7. Els components de cada "nivell de concreció" en el MC
 - 4.8. La individualització i l'atenció a la diversitat en el MC
 - 4.9. Les aplicacions del MC en els currículum prescriptius
5. La programació basada en les perspectives del Disseny Universal de l'Aprenentatge i en l'enfocament de l'Ensenyament Multinivell: Elaboració de Bases Curriculars Comunes i personalització de l'Ensenyament.
 - 5.1. Disseny Universal de l'Aprenentatge i Ensenyament multinivell:
 - 5.1.1. Enfocaments de disseny del currículum des de perspectives de comprensivitat i inclusió.
 - 5.1.2. El concepte de base curricular comuna (BCC)
 - 5.1.3. Les "Unitats Didàctiques Comprensives i d'Inclusió" (UDCI): les seves fonts.

- 5.2. Elaboració d'un crèdit a partir dels procediments de les UDCI
 - 5.2.1. Les "Hipòtesis curriculars" inicials: determinació de continguts per a tot l'alumnat de l'aula
 - 5.2.2. Determinació d'objectius didàctics per a tot l'alumnat de l'aula
 - 5.2.3. Determinació d'activitats d'ensenyament i d'aprenentatge per a tot l'alumnat de l'aula
 - 5.2.4. Determinació d'activitats d'avaluació per a tot l'alumnat de l'aula
- 5.3. La personalització de components del crèdit: versions personalitzades o adaptacions individualitzades de les bases del crèdit
 - 5.3.1. Vincles amb l'avaluació psicopedagògica
 - 5.3.2. Les cartes de prioritats, participació i avaluació
 - 5.3.3. Les operacions d'adequació
 - 5.3.4. L'operació de priorització
 - 5.3.5. L'operació de concreció i l'operació d'ajustament: La taxonomia de Bloom i altres taxonomies
 - 5.3.6. Les altres operacions
 - 5.3.7. Aplicacions de cada operació a cada component curricular
 - 5.3.8. Implicacions dels procediments d'adequació en altres nivells del currículum escolar
 - 5.3.9. Personalització de continguts
 - 5.3.10. Personalització d'objectius didàctics
 - 5.3.11. Personalització d'activitats d'ensenyament, aprenentatge i avaluació, i materials
- 5.4. Les reformulacions comprensives de les bases curriculars comunes.
 - 5.4.1. Continguts
 - 5.4.2. Objectius didàctics
 - 5.4.3. Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació i materials
6. Introducció als suports psicopedagògics a processos d'elaboració i concreció del currículum
 - 6.1. Suports tècnics documentals per a la presa de decisions
 - 6.2. Suports tècnics documentals per a la concreció d'instruments curriculars
 - 6.3. Els projectes curriculars: aspectes d'intervenció psicopedagògica
 - 6.4. Les adequacions/adaptacions i les modificacions del currículum: aspectes d'intervenció psicopedagògica

METODOLOGIA:

- *Sessions de Classe Presencial*: En termes generals, inclouran: a) exposicions del professor; b) exercicis que es realitzaran individualment, o en petit grup, sobre els diferents continguts de l'assignatura; c) treball en grup sobre el desplegament del currículum en crèdits des d'un enfocament multinivell (a partir, aproximadament, de la tercera setmana de classes); d) diàleg i debat sobre els continguts de l'assignatura; e) seguiment dels treballs individuals i en grup dels estudiants; e) exposicions de treballs dels estudiants; f) determinació i registre de conclusions sobre els temes tractats a les sessions.
- *Sessions de Treball Dirigít*: Seguiment virtual de les tasques desenvolupades individualment, i en grup, per part dels estudiants i suport als seus aprenentatges amb relació als continguts de l'assignatura.
- *Tutoria*: Atenció a les necessitats dels estudiants amb relació als requeriments de l'assignatura.

En la primera sessió de Classe Presencial el professor presentarà l'assignatura els seus requeriments i un pla general de treball temporalitzat com a guia i referència per al seguiment continuat de l'assignatura. Aquest pla es podrà personalitzar d'acord amb les possibilitats i necessitats singulars dels estudiants per tal que en el marc del conjunt d'activitats puguin participar i aprendre amb relació a les propostes del programa de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

L'avaluació dels aprenentatges dels estudiants i la determinació de les qualificacions per a cada estudiant es fonamentaran en les següents activitats:

Avaluació del procés

Un treball en grup sobre desplegament del currículum. El professor lliurarà, a l'inici del curs, documentació sobre: a) les característiques d'aquest treball (índex, estructura, apartats, extensió, terminis, etc.); b) les fases d'elaboració del treball; c) el calendari de sessions d'exercicis a les sessions de classe presencial o de treball dirigit per a la realització de l'esmentat treball; b) una proposta sobre criteris d'avaluació i de qualificació del treball. El professor es referirà continuadament a aquesta documentació durant el curs de l'assignatura amb la finalitat que els estudiants puguin copsar les característiques específiques del treball paral·lelament a l'ampliació i consolidació dels coneixements relacionats amb l'assignatura. El treball individual serà el 40% de la qualificació final.

Avaluació dels resultats

Una prova escrita individual final sobre els continguts de l'assignatura. El professor presentarà en les primeres sessions de classe presencial: a) les característiques d'aquesta prova (estructura, tipus de preguntes, durada, etc.); b) una proposta sobre criteris d'avaluació i de qualificació dels resultats de la seva realització per part dels estudiants

La qualificació final de l'assignatura es basarà en les qualificacions corresponents a cadascuna de les activitats d'avaluació. El professor presentarà en les primeres sessions de classe presencial la proposta de procediment d'estimació d'aquesta qualificació final.

La prova escrita serà el 60% de la qualificació final.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament *Educació Primària. Currículum*. Nou Sistema Educatiu. Barcelona, 1992.

Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament *El projecte curricular i la programació. Orientacions per al desplegament del currículum. Educació Infantil i Primària*. Nou sistema educatiu. Barcelona, 1992.

Ruiz, R. "Algunes reflexions i propostes sobre aspectes conceptuals i pràctics de les Adequacions Curriculars. Disseny de "Bases Curriculars Comunes" per a tot l'alumnat i adequació personalitzada del currículum". *Suports* vol. 3, núm. 2, p. 121-148, 1999.

Stenhouse, L. *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid: Morata, 1984.

UNESCO *Understanding and Responding to children's Needs in Inclusive Classrooms. A Guide for Teachers*, 2001.

Bibliografia complementària:

Besalú, X. "Educar a partir de l'altre. Un currículum comú i per a tots". *Suports* vol. 3, núm. 2, p. 149-156. 1999.

Bloom, B.S.; Engelhart, M.D.; Furts, E.J.; Hill, W.H. i Krthwohl, D.R. (1971). *Taxonomia de los objetivos de la Educación. Clasificación de Metas Educativas*. Tom I. Ámbito del Conocimiento. Alcoi: Marfil. Eigenmann, J. (1975). *El Desarrollo Secuencial del Currículum*. Ciencias de la Educación. Madrid: Anaya/2.

Elliot, W. i Eisner, E. *Procesos cognitivos i currículum. Una base para decidir qué hay que enseñar*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.

Eisner, W. *Como preparar la reforma del currículo*. Biblioteca Nuevas Orientaciones de la Educación. Buenos Aires: El Ateneo, 1976.

Farrell, P. i Ainscow *Making Special Education Inclusive*. London: David Fulton Publishers Ltd., 2002.

Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament *Educació Infantil. Currículum*. Nou Sistema Educatiu. Barcelona, 1993.

Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament *Àrea de Tecnologia. Currículum Educació Secundària Obligatoria*. Nou Sistema Educatiu. Barcelona, 1993.

- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament *L'avaluació a l'Educació Primària. Orientacions per al desplegament del currículum. Educació Infantil i Primària*. Nou sistema Educatiu. Barcelona, 1994.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament *Modificacions i adaptacions del currículum. Orientacions per al desplegament del currículum. Educació Infantil i Primària*. Nou Sistema Educatiu. Barcelona, 1995
- Landsheere, V. Landsheere, G. *Objetivos de la educación*. Vilassar de Mar: Oikos-Tau, 1981.
- Lovitt, T.C. i Horton S.V. "Estratègies per adaptar els llibres de text de ciències per als joves amb dificultats d'aprenentatge". *Suports* vol. 1, núm. 2, p. 150-164. 1997.
- Onrubia, X. "Ensenyar i Avaluar a les Unitats d'Adaptació del Currículum (UAC): el complex equilibri entre significació i rellevància". *Suports* vol. 3, núm. 2, p. 102-111. 1999.
- Pujolàs, P. *Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en la educación obligatoria*. Málaga: Aljibe, 2001.
- Ruiz, R. *Técnicas de Individualización Didáctica*. Col. Educación i futuro. Monografias para la Reforma. Madrid: Cincel, 1988.
- Ruiz, R. *Adequacions Curriculars individualitzades (ACI) per als alumnes amb necessitats educatives especials*. Documents d'Educació Especial. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. Barcelona, 1989.
- Ruiz, R. "Les Adaptacions Curriculars Individualitzades a l'Escola Inclusiva com a elements d'un sistema. Consideracions sobre al seva extrapolació al nostre sistema Educatiu". *Suports* vol. 1, núm. 1, p.45-53. 1997.
- Stainback, S. i Stainback, W. *Curriculum Considerations in Inclusive Classrooms: Facilitating Learning for all Students*. Baltimore: Paul Brookes Publishing Co. 1992.
- Wehmeyer, M.L. *Teaching Students with Mental Retardation. Providing Accés to the General Curriculum*. Baltimore: Paul. H. Brookes Publishing Co. 2002.

COMPLEMENTS DE FORMACIÓ

Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació en Psicologia

PROFESSORA: Pilar PRAT i VIÑOLAS

Quadrimestral 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Conèixer l'aplicació del mètode científic en l'àmbit de la psicologia.
- Caracteritzar els principals trets propis del coneixement científic aplicat a l'àmbit de la psicologia.
- Saber aplicar les eines bàsiques de recerca i d'anàlisi de les dades.
- Adquirir criteris per valorar la qualitat dels treballs de recerca.
- Posseir capacitat per dissenyar recerques de tipus bàsic en l'àmbit de la psicologia.
- Dominar el lèxic emprat en recerca científica i comunicar el procés d'investigació ajustant-se a les normes estàndard acceptades internacionalment.
- Adquirir consciència dels problemes ètics de la recerca en psicologia.

CONTINGUTS:

I. Ciència i mètode científic.

- 1.1 Característiques bàsiques del coneixement científic.
- 1.2 Delimitació de conceptes: mètode, metodologia i tècniques d'investigació
- 1.3 El problema, els participants i l'evidència empírica.

II. Dissenys d'investigació en psicologia.

- 2.1. Investigació no experimental.
 - 2.1.1. Tipus de mètodes: Mètodes descriptius.
 - 2.1.1.1. L'observació.
 - 2.1.1.2. L'enquesta.
 - 2.1.1.3. Tècniques qualitatives: Letnografia, l'estudi de casos.
La investigació-acció
- 2.2. Investigació experimental.
 - 2.2.1. Dissenys experimentals amb grups de subjectes diferents.
 - 2.2.2. Dissenys experimentals amb els mateixos subjectes.
 - 2.2.3. Dissenys experimentals factorials.
- 2.3. Investigació quasiexperimental
 - 2.3.1. Dissenys amb mesures pre-post
 - 2.3.2. Dissenys amb mesures només post.
 - 2.3.3. Dissenys de sèries temporals interrompudes.
 - 2.3.4. Dissenys ex post facto

III. L'informe d'investigació

- 3.1. Pautes per a la presentació d'un projecte d'investigació.
- 3.2. Elaboració de l'informe de recerca, difusió i publicació.

IV. L'ètica i el codi deontològic en la investigació.

METODOLOGIA:

- *Sessions de Classe Presencial*: Introducció de temes, repartiment de feina i exercicis per a fer sobre els temes treballats i elaboració de conclusions.
- *Sessions de Treball Dirigit*: Seguiment virtual de la feina individual feta i de les aportacions dels alumnes.

Seguiment del treball grupal tant a nivell virtual com presencial. Seguiment del treball individual tant a nivell virtual com presencial.

– *Tutoria*: Dubtes individuals o grupals a proposta dels alumnes.

– *Pla de Treball*: Quaderns d'exercicis per a cada un dels temes presentats en les classes presencials.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

– Realització dels diferents exercicis proposats referents a cada tema. (20% de nota final)

Avaluació de resultats:

– Realització de dos treballs un d'individual referent a la lectura i anàlisi d'una investigació, i un de grupal referent al disseny d'una investigació experimental. (20% de nota final)

– Realització d'una prova individual a final del quadrimestre. (60% de nota final)

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Arnal, J. *Metodologies de la investigació educativa*. Barcelona: UOC, 1997.

Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya. *Codi Deontològic. Psicologia. Text i Context*, 0, 12-15, 1989.

Del Rincón, D.; Arnal, J.; et al. *Técnicas de Investigación en ciencias sociales*. Madrid: Dykinson, 1995.

Mateo, J. *La investigación "expost-facto"*. Barcelona: UOC, 1997.

Kantowitz Barry H. *Psicología experimental cómo entender las investigaciones psicológicas* Mèxic: Thomson Learning, 2001.

León Orfelio, G.; Montero, I. *Diseño de investigaciones introducción a la lógica de la investigación en psicología y educación*. Madrid: McGraw-Hill, 1997.

Bibliografia complementària:

Anguera, M.T. *Metodología de la observación en las ciencias humanas*. 5a ed. Madrid: Cátedra, 1988.

Arbós, A.; Vidal, M.C. *Evolució, concepte i fonaments de la investigació educativa*. Barcelona: UOC, 1997.

Arce, C. *Técnicas de construcción de escalas psicológicas*. Madrid: Síntesis, 1994.

Arnal, J.; Del Rincón, D. i Latorre, A. *Investigación educativa. Fundamentos y metodología*. Barcelona: Labor, 1995.

Arnau, J. *Diseños experimentales en psicología y educación*. Mèxic: Trillas, 1986.

Arnau, J.; Anguera, M.T. i Gómez, J. *Metodología de la Investigación en ciencias del comportamiento*. Murcia: Universidad, 1990.

Barlow, D. i Hersen, M. *Diseños experimentales de caso único*. Barcelona: Martínez Roca, 1988.

Botella, J.; et al. *Análisis de datos en psicología*. Madrid: Pirámide, 1993.

Briones, G. *Métodos y técnicas de investigación para las ciencias sociales*. 2a ed. Mèxic: Trillas, 1990.

Castro, L. *Diseño experimental sin estadística*. 2a ed. Mèxic: Trillas, 1987.

Del Rincón, D.; Arnal, J.; et al. *Técnicas de Investigación en ciencias sociales*. Madrid: Dykinson, 1995.

Fernández-Ballesteros, R. *Introducción a la evaluación psicológica*. Madrid: Pirámide, 1992.

Hopkins, D. *Investigación en el aula: Guía del profesor*. Barcelona: PPU, 1989.

Kemmis, S. i McTaggart. *Cómo planificar la investigación-acción*. Barcelona: Laertes, 1988.

Latorre, A. et al. *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: GR92, 1996.

Salvador, F. i Pelegrina, M. *El método científico en psicología*. Barcelona: Proa, 1993.

Welkowitz, J. et al. *Estadística aplicada a las Ciencias de la Educación*. Madrid: Santillana, Aula XXI, 1981.

Processos Psicològics Bàsics

PROFESSOR: Milagros NARANJO LLANOS

Quadrimestral 6 crèdits

OBJECTIUS:

Els objectius generals de l'assignatura són:

- Adquirir de forma objectiva uns coneixements i/o conceptes fonamentals dels processos psicològics bàsics.
- Adquirir hàbits de crítica raonada sobre el material que caldrà llegir i sobre els temes que s'exposin a classe.
- Adquirir hàbits de recerca bibliogràfica i de lectura sobre temes de Psicologia Bàsica.
- Adquirir unes aptituds i habilitats pràctiques en la manipulació d'instruments i resolució de problemes sobre alguns dels continguts de l'assignatura.

Aquests objectius poden assolir-se amb el treball compartit entre teoria, pràctiques i treballs de discussió.

CONTINGUTS:

Tema 1. Aspectes introductoris

1. Definició de psicologia.
2. Principals escoles psicològiques.
 - 2.1. Estructuralisme.
 - 2.2. Funcionalisme.
 - 2.3. Psicologia de la Gestalt.
 - 2.4. La psicoanàlisi.
 - 2.5. Humanisme.
 - 2.6. Conductisme.
 - 2.7. Psicologia cognitiva.
3. Branques de la psicologia.
 - 3.1. Psicologia fisiològica.
 - 3.2. Psicologia experimental.
 - 3.3. Psicologia evolutiva.
 - 3.4. Psicologia social.
 - 3.5. Psicologia de la personalitat.
 - 3.6. Psicologia clínica.
 - 3.7. Psicologia escolar.
 - 3.8. Psicologia industrial.
 - 3.9. Altres subcamps.

Tema 2: L'atenció

1. Aspectes definitoris
 - 1.1. Definició d'atenció
 - 1.2. El paper de l'atenció dins dels processos psicològics bàsics.
 - 1.3. Tipus d'atenció.
 - 1.4. La mesura de l'atenció.
2. L'atenció selectiva: tipus i processos.
 - 2.1. L'atenció focalitzada.
 - 2.2. L'atenció dividida.

- 2.3. Processos automàtics i processos controlats.
- 3. Aplicacions de l'estudi de l'atenció en el context educatiu.
 - 3.1. Patologies de l'atenció: la hiperactivitat.
 - 3.2. La potenciació de l'atenció en el context educatiu.

Tema 3: Sensació i percepció

- 1. Aspectes definitoris
 - 1.1. Definició de sensació i de percepció.
 - 1.2. El paper de la sensació i de la percepció dins dels processos cognitius.
 - 1.3. Breu evolució històrica de l'estudi experimental de la sensació i la percepció.
 - 1.4. La mesura de la percepció.
- 2. Els sistemes sensorials
 - 2.1. L'adaptació sensorial.
 - 2.2. Els sistemes sensorials.
 - 2.2.1. Sistema visual.
 - 2.2.2. Sistema auditiu.
 - 2.2.3. Sistema somatosensorial (hàptic)
 - 2.2.4. Sistema químic (gustatiu-olfactori)
 - 2.2.5. Sistema pròpioceptiu (orientador bàsic)
- 3. Aplicacions de l'estudi de la percepció en el context educatiu.
 - 3.1. La intervenció de la percepció en el procés d'ensenyament/aprenentatge.
 - 3.2. Tècniques i estratègies per a la potenciació dels sentits.

Tema 4: La memòria

- 1. Aspectes definitoris
 - 1.1. Definició de memòria. La memòria dins dels processos cognitius.
 - 1.2. La mesura de la memòria.
- 2. L'estudi experimental de la memòria.
 - 2.1. Perspectiva biològica.
 - 2.2. Perspectiva psicològica.
- 3. La perspectiva estructural
- 4. La perspectiva processal de la memòria.
- 5. La perspectiva representacional.
 - 5.1. La memòria semàntica i la memòria episòdica.
 - 5.2. Els models o teories de la memòria semàntica.
 - 5.3. La imatge mental com a representació mental.
- 6. Altres línies d'investigació de la memòria. Aplicacions en el context educatiu
 - 6.1. Implicacions de la memòria en els aprenentatges instrumentals.
 - 6.2. La potenciació de la memòria.

Tema 5: L'emoció

- 1. Aspectes definitoris
 - 1.1. Definició d'emoció
 - 1.2. El paper de l'emoció dins dels processos psicològics bàsics.
 - 1.3. Breu evolució històrica de l'estudi de l'emoció. Situació actual de la investigació.
 - 1.4. La mesura de l'emoció.
- 2. Aplicacions de l'estudi de l'emoció en el context educatiu.
 - 2.1. La incidència de l'emoció en l'aprenentatge humà.
 - 2.2. Com treballar els aspectes emocionals en el context educatiu.

METODOLOGIA:

– *Sessions de Classe Presencial*: Serviran per a la introducció dels conceptes fonamentals de cada tema, la presentació de les activitats grupals, les orientacions per al desenvolupament i l'ajustament del treball grupal, la posada en comú dels treballs grupals, l'elaboració de les conclusions de cada tema i l'orienta-

ció del treball de síntesi individual que cada alumne ha de realitzar a partir del treball en grup, les aportacions fetes a classe i les analitzades en les fonts d'informació bàsica i complementàries de cada tema.

- *Sessions de Treball Dirigit*: Són espais per al seguiment de les aportacions individuals fetes de manera presencial o virtual al treball grupal, la resolució de dubtes i l'orientació per al treball grupal, tant en petit grup com amb tot el grup classe
- *Tutoria*: Dubtes individuals o grupals a proposta dels alumnes. Les sessions de tutoria individual es destinen a fer el seguiment del procés d'elaboració de la síntesi individual de cada estudiant. Al llarg de cada un dels semestres del curs, cada estudiant haurà de fer una tutoria individual per fer seguiment de la seva síntesi.
- *Pla de Treball*: 5 mòduls amb la documentació de cada tema més 1 article significatiu de cada mòdul. El Pla de Treball servirà per planificar el treball que l'estudiant ha de realitzar per a l'estudi de cada un dels temes del curs. S'hi fa una introducció de cada tema, es marquen els objectius i les competències que es considera que s'han d'assolir al llarg del tema, l'estructura dels continguts, les activitats individuals a realitzar i les activitats grupals.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es compon de dues proves i un treball pràctic:

Avaluació de procés:

– El treball pràctic es realitzarà al llarg de l'assignatura a partir de les lectures de cada mòdul i està pensat per aconseguir un millor seguiment d'alguns dels temes, alhora que ajuda a la seva comprensió i ampliació. Amb ell es pretén, també, adquirir l'hàbit de llegir llibres i articles de psicologia d'una manera raonada i crítica. Es lliurarà als estudiants un guió del treball amb els objectius, criteris d'avaluació, etc. El treball pràctic s'haurà de presentar una setmana després de la finalització de cada mòdul.

Avaluació de resultats:

– Les proves són de resposta múltiple, i es realitzen una a mitjans del quadrimestre i l'altra dins el calendari oficial. S'establirà una data prèvia a la realització de cada prova per al repàs dels continguts així com per fer un mostreig del tipus d'examen. Els estudiants que no superin alguna de les proves, es podran presentar a la segona convocatòria, que tindrà les mateixes característiques que el de primera convocatòria.

La qualificació final s'obté del resultat de les puntuacions obtingudes en les proves i l'avaluació del treball pràctic, de manera que el 70% de la nota la formarà l'apartat teòric i el 30% restant s'obté de les puntuacions obtingudes en l'apartat pràctic.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Atkinson i Hilgard's *Introducción a la psicología*. Madrid: Thomson, 2003.
- Aznar, J. *La percepción*. Barcelona: UOC, 1997.
- Baddeley, A. *Memoria Humana. Teoría y Práctica*. Madrid: McGraw-Hill, 1999.
- Coon, D. *Psicología. Exploración y aplicaciones*. Madrid: Thomson, 1999.
- Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.
- Ruiz-Vargas, J.M. *Psicología de la memoria*. Madrid: Alianza Editorial, 1991.
- Vila, I.; Estaún, S.; Sadurní, M. i Serrat, E. *Processos Psicològics Bàsics*. Barcelona: UOC, 2002.
- Worchel, S. i Shebilske, S. *Psicología. Fundamentos y aplicaciones*. Madrid: Prentice-Hall, 1997.

Bibliografia complementària:

- Davidoff, L. *Introducción a la psicología*. Mèxic: McGraw-Hill, 1984.
- Hergenhahn, B.R. *Introducción a la historia de la psicología*. Madrid: Thomson, 2001.
- Luria, A.R. *Atención y memoria*. Barcelona: Fontanella, 1975.

Luria, A.R. *Sensación y percepción*. Barcelona: Fontanella, 1975.
Myers. *Psicología*. Madrid: Panamericana, 1991.
Rock, I. *La percepción*. Barcelona: Prensa Científica, 1985.

Psicologia de la Personalitat

PROFESSOR: Àngel SERRA I JUBANY

Quadrimestral 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Facilitar el coneixement dels models de personalitat que s'han elaborat per descriure i explicar la conducta de les persones.
- Aplicar els coneixements aportats des de l'àmbit de la Psicologia de la Personalitat als processos d'ensenyament i aprenentatge i l'atenció a les diferències individuals.
- Confeccionar informes de la personalitat que ofereixin l'aplicació pràctica en l'avaluació, descripció i explicació de la personalitat.
- Desenvolupar intervencions encaminades a l'orientació psicopedagògica personal.

CONTINGUTS:

1. Concepte i definició de personalitat
 - 1.1. Diferenciació amb altres disciplines de la Psicologia
 - 1.2. Diferenciació de terminologia
 - 1.3. Definició de Personalitat
 - 1.4. Conceptes bàsics per a l'anàlisi de la personalitat
2. Història de l'estudi de la personalitat
 - 2.1. Filosofia i medicina grega
 - 2.2. Segle XIX
 - 2.3. Segle XX
 - 2.4. Segle XXI
3. L'estudi científic de la personalitat. Tradicions d'investigació
 - 3.1. L'aproximació clínica de la personalitat: Jean Charcot, Sigmund Freud, Henry Murray, Carl Rogers i George Kelly.
 - 3.2. L'aproximació correlacional o disposicional de la personalitat Francis Galton, Raymond B. Cattell, Hans J. Eysenck, Paul T. Costa i Robert R. McCrae.
 - 3.3. L'aproximació experimental a la personalitat Wilhelm Wundt, Hermann Ebbinghaus i Ivan Pavlov, J.B. Watson, Clark Hull i B.F. Skinner.
4. Teories i models de la personalitat
 - 4.1. Teories dels trets, dimensions lèxiques de la personalitat, enfocament factorial o estratègia de les disposicions
 - Teoria dels trets de Gordon W. Allport
 - Teoria dels trets de Raymond B. Cattell
 - Model P-E-N de Hans J. Eysenck
 - Model dels cinc factors de Costa i McCrae
 - 4.2. Aproximació fenomenològica de la personalitat
 - L'enfocament fenomenològic
 - La teoria humanista de Carl Rogers
 - Teoria de la motivació d'Abraham Maslow
 - Teoria del flux de Mihaly Csikszentmihaly
 - Teoria dels constructes personals de George Kelly
 - 4.3. Aproximació cognitiva social de la personalitat
 - La revolució cognitiva
 - Teoria de Julian Rotter d'expectatives i avaluació

- Estil cognitiu de Herman Witkin
- Teoria cognitiva social d'Albert Bandura
- Teoria cognitiva social d'Walter Mischel
- 4.4. Aproximació psicoanalítica de la personalitat
 - El Psicoanàlisi
 - Característiques de la Teoria de Freud
 - Les pulsions
 - Les tres estructures de la personalitat
 - Els mecanismes de defensa del jo
 - Etapas freudianes en el desenvolupament de la personalitat
 - Etapa oral i personalitat oral
 - Etapa anal i personalitat anal
 - Etapa fàl·lica i personalitat fàl·lica
- 5. L'ordre del naixement i la personalitat
- 6. Avaluació de la Personalitat
 - 6.1. Els qüestionaris de personalitat
 - .Història dels qüestionaris
 - .Criteris d'estandardització, fiabilitat i validesa
 - 6.2. L'entrevista psicològica
 - .Estudi de la personalitat a través de l'entrevista
 - .Història de vida
 - 6.3. Les proves projectives
 - .HTP
 - .Test família
- 7. L'informe de personalitat
 - 7.1. Procediment d'elaboració d'un informe de personalitat

METODOLOGIA:

La metodologia didàctica contempla:

- *Sessions de classe* en què s'exposaran continguts del programa de manera presencial.
- *Sessions de treball dirigit* amb la correcció de proves psicomètriques d'avaluació de la personalitat.
- *Tutories individuals* per ajudar en l'elaboració de l'informe de la personalitat.

AVALUACIÓ:

S'empraran diferents instruments d'avaluació:

Avaluació de procés:

Es realitza a través de la realització de diferents treballs pràctics i de proves escrites al finalitzar cada mòdul en què es dividirà el contingut del programa.

Val el 60% de la nota final.

Avaluació de resultat:

Elaboració individual d'un informe de la personalitat. Val el 40% de la nota final.

Examen final, en cas d'haver suspès o de no presentar-se a l'avaluació continuada.

Temes 1, 2 i 3, Tema 4, Temes 5 i 6.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Brody, N. i Ehrlichman. *Psicología de la Personalidad*. Madrid: Prentice Hall, 1998.

Cloninger, Susan. *Teorías de la Personalidad*. Madrid: Prentice Hall, 2002.

Liebert, R. i Langenbach, L. *Personalidad. Estrategia y temas* (8a ed.). Madrid: Thomson, 2000.

Pervin, A.L. *La ciencia de la personalidad*. Madrid: McGraw-Hill, 1998.
Shaffer, D.R. *Desarrollo social y de la personalidad*. Madrid: Thomson, 2002.
Schultz, D.P i Schultz, S.E. *Teorías de la Personalidad*. Madrid: Thomson, 2002.

Bibliografia complementària

Anastasi, Anne i Urbina, Susana. *Tests psicològics*. Madrid: Prentice Hall, 1998.
Aiken, L. *Tests psicològics y evaluaci3n*. Madrid: Prentice Hall, 2003.
Avia, M.D.; Sánchez, M.L. *Personalidad: Aspectos cognitivos y sociales*. Madrid: Piràmide, 1995.
García Martínez, J. i altres. *Personalidad, procesos cognitivos y psicoterapia. Un enfoque constructivista*. Madrid: Fundamentos, 1998.
Generós Ortet i Sanchís, M.C. *Pràcticas de psicología de la personalidad*. Barcelona: Ariel, 1999.
Gilbert, D.G. i Connolly, J.J. *Personalidad, habilidades sociales y psicopatologia. Un enfoque diferencial*. Barcelona: Omega, 1995.
Gómez, G. *Rasgos del alumno, eficiencia docente y éxito escolar*. Madrid: La Muralla, 1992.
Otero López i altres *Psicología de la personalidad. Manual de prácticas*. Barcelona: Ariel, 1998.
Martesanz, Agripinio. *Evaluación estructurada de la Personalidad*. Madrid: Piràmide, 1997.
Maslow, Abraham. *Motivaci3n y personalidad*. Madrid: Díaz de Santos, 1991.
Millon, Th.; Everly, G. *La personalidad y sus trastornos*. Barcelona: Martínez Roca, 1994.
Pelechano, Vicente. *Psicología de la personalidad*. Barcelona: Ariel, 1996.
Richardson, R. *El orden del nacimiento y su carácter*. Barcelona: Urano, 1992.

Psicologia Social

PROFESSORA: Pilar PRAT i VIÑOLAS

Quadrimestral: 6 crèdits.

OBJECTIUS:

- a) Adquirir coneixements bàsics sobre els models més rellevants de la Psicologia Social.
- b) Adquirir coneixements dels conceptes i processos psicosocials fonamentals.
- c) Prendre consciència de la repercussió dels processos socials i organitzatius en l'individu.
- d) Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica

CONTINGUTS:

1. Concepte i Història de la Psicologia Social
2. El procés de Socialització
 - 2.1 Naturalesa de la Socialització
 - 2.2 Aspectes socials de la personalitat
 - 2.3 Desocialització i Resocialització
3. Les Actituds
 - 3.1 Formació de les Actituds
 - 3.2 Funcions de les Actituds
 - 3.3 El canvi d'Actitud
4. Identitat Personal i Identitat Social
5. Productes de la Interacció Social
 - 5.1 La pressió cap a la Conformitat
 - 5.2 Obediència
 - 5.3 La Desviació Social
 - 5.4 La influència de les minories
6. Estereotips i Prejudicis
 - 6.1 Concepte i funcions
 - 6.2 Teories explicatives
7. Agressivitat, violència i conducta prosocial
8. Conducta prosocial i atracció interpersonal
9. Psicologia dels grups
 - 9.1 Estructures i processos globals
 - 9.2 Cooperació i competició
 - 9.3 conflicte
10. Psicologia Social de les Organitzacions
 - 10.1 La cultura de les organitzacions
 - 10.2 Tipus d'organitzacions
 - 10.3 Els grups i la organització
 - 10.4 El treball en equip
11. La conducta col·lectiva

METODOLOGIA:

- *Sessions de classe presencial*: Introducció de temes i conceptes fonamentals de cada un. Introducció i programació del desenvolupament dels treballs de grup.
- *Sessions de treball dirigit*: Seguiment de possibles dubtes sorgits en l'elaboració dels treballs en grup.

Seguiment presencial i/o virtual del desenvolupament dels casos pràctics, exposicions grupals o exercicis de dinàmiques de grup referents als temes desenvolupats en les classes presencials.

– *Tutories*: Dubtes individuals o grupals a proposta dels alumnes.

El Pla de Treball servirà per planificar el treball que l'estudiant ha de realitzar per a l'estudi de cada un dels temes del curs. Va acompanyat d'un calendari que es lliura al començament de cada tema a fi que l'estudiant organitzi el treball per a cada tema.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- S'avaluarà a través del seguiment dels exercicis, dinàmiques i reflexions que es proposin en el desenvolupament dels diferents temes. (10% de nota final)

Avaluació de resultats:

- Presentació del treball de grup oral i escrit. (30% de nota final)

- Realització d'una prova individual al final del quadrimestre. (60% de nota final)

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

Aronson, E. *El animal social*. Madrid: Alianza Editorial, 2002.

González, M.P. *Orientaciones teóricas fundamentales en psicología de los grupos*. Barcelona: PPU, 1995.

Mann, L. *Elementos de Psicología Social*. Mèxic: Limusa, 1990.

Mintzberg, H. *La estructuración de las organizaciones*. Barcelona: Ariel, 1998.

Moscovici, S. *Psicología Social (I i II)*. Barcelona: Paidós, 1988.

Munné, F. *La Interacción Social*. Barcelona: PPU, 1995.

Myers, D.G. *Psicología Social*. Madrid: Médica Panamericana, 1999.

Schein, E.H. *Psicología de la Organización*. DOSSAT, 1981.

Shaw, M.E. *Dinámica de Grupo*. Barcelona: Herder, 1994.

Tajfel, H. *Grupos Humanos y Categorías Sociales*. Barcelona: Herder, 1984.

Bibliografia complementària:

Alvaro José, L. *Psicología social aplicada* Madrid: McGraw-Hill, 1997.

Gil Rodríguez, Francisco *Introducción a la psicología de los grupos* Madrid: Pirámide, 1999.

Rojas Marcos, Luis *Las semillas de la violencia*. Madrid: Espasa Calpe, 1996.

Cencillo, Luis *Cómo no hacer el tonto por la vida. Puesta a punto práctica del altruismo* Bilbao: Desclée de Brouwer, 2000.